

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

**VYUŽÍVÁNÍ INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ U DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU
Z POHLEDU UČITELEK MATEŘSKÝCH ŠKOL**

Vypracovala: Nikola Dvořáková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Miluše Vítěčková, Ph.D.

České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích.....

Nikola Dvořáková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí mé závěrečné práce doc. PhDr. Miluši Vítěčkové, Ph.D. za cenné rady, připomínky, ochotu a za čas, který mi věnovala.

Abstrakt

Závěrečná práce s názvem „Využívání informačních technologií u dětí předškolního věku z pohledu učitelek mateřských škol“ se zabývá informačními technologiemi, které používají děti předškolního věku, jak s nimi pracují a jak se jejich využití promítá do předškolního vzdělávání. Teoretická část bakalářské práce obsahuje kapitoly týkající vývoje a historie informačních a komunikačních technologií, vlivu informačních technologií na děti a mládež, rizik a přínosů při využívání informačních technologií. V praktické části jsou na základě smíšeného výzkumu (pozorování, dotazníkové šetření a rozhovory s učiteli mateřských škol) zodpovězeny výzkumné otázky, které souvisejí s cílem bakalářské práce.

Klíčová slova: informační a komunikační technologie, dítě předškolního věku, komunikace, pedagogická komunikace, rizika a pozitiva informačních technologií

Abstract

The final work entitled "The use of information technology in preschool children from the perspective of kindergarten teachers" deals with information technologies used by preschool children, how they work with them and how their use is reflected in preschool education. The theoretical part of the bachelor thesis contains chapters on the development and history of information and communication technologies, the impact of information technology on children and youth, the risks and benefits of using information technology. In the practical part, based on mixed research (observation, questionnaire survey and interviews with kindergarten teachers), research questions related to the goal of the bachelor's thesis are answered.

Keywords: information and communication technology, preschool child, communication, pedagogical communication, risks and positives of information technology

Obsah

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Informační a komunikační technologie.....	9
1.1 Vymezení pojmu informační a komunikační technologie.....	10
1.2 Vývoj a historie ICT.....	10
1.2.1 Předchůdci počítačů.....	11
2 Předškolní věk	15
2.1 Tělesný a motorický vývoj.....	15
2.2 Kognitivní a emoční vývoj	15
2.3 Socializace a sociální vývoj dítěte	16
3 Děti a technologie	17
3.1 Používání ICT v rodinném prostředí	17
3.1.1 Televize.....	18
3.1.2 Počítače, mobilní telefony, tablety a hry	18
4 Mediální výchova	20
4.1 Informační a komunikační technologie při přípravě na výchovu a vzdělávání dětí v mateřské škole	20
4.1.1 Osvojení základních návyků při ovládnání informačních technologií	21
5 Současné digitální technologie v prostředí mateřských škol	22
5.1 Počítač.....	22
5.2 Interaktivní tabule.....	22
5.3 Kidsmart	23
5.4 Magic box.....	23
5.5 Učitel mateřské školy a ICT	23
6 Vliv ICT na děti předškolního věku	24
6.1 Vliv ICT na tělesný a motorický vývoj předškolního dítěte	24
6.2 Vliv ICT na socializaci a sociální vývoj dětí	24
6.3 Vliv ICT na učení, kognitivní a emoční vývoj dětí	25
7 Cíl práce a charakteristika výzkumného souboru	26
7.1 Charakteristika výzkumného souboru	26
8 Výsledky	28
8.1 Pozorování práce učitelky mateřské školy s ICT.....	28

8.2	Výsledky na základě dotazníkového šetření	33
8.3	Výsledky na základě rozhovorů s učitelkami mateřských škol.....	53
9	Diskuze	55
	Závěr.....	57
	Použité zdroje.....	59
	Seznam příloh.....	62

ÚVOD

Tématem závěrečné práce je využívání informačních technologií u dětí předškolního věku z pohledu učitelek mateřských škol. Toto téma jsem si zvolila, protože si myslím, že je velice aktuální. Pracuji jako učitelka v mateřské škole a s tímto tématem se při mé práci velmi často setkávám. A vidím, jak jsou dnes děti technologiemi zahlceny. Neuniklo mi, že děti předškolního věku často komunikují pomocí moderních technologií, jako jsou například mobilní telefony, tablety nebo počítače. A často se stává, že se nedokáží bavit v podstatě o něčem jiném.

Teoretická část bakalářské práce obsahuje kapitoly týkající se vývoje ICT technologií, vlivu informačních technologií na děti a mládež, hromadných sdělovacích prostředků, přínosů a rizik při využívání informačních technologií.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaké informační technologie používají předškolní děti, jak s nimi pracují, a jak se jejich využití promítá do předškolního vzdělávání? V praktické části jsou prezentovány výsledky dotazníkového šetření realizovaného s učitelkami mateřských škol, které směřují k naplnění cíle.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Informační a komunikační technologie

Podle Chapman a Pellicane (2016, s. 6) „Čím víc času tráví dítě u obrazovky, tím méně času mu zbývá na kontakt s rodiči, sourozenci a kamarády.“

Informační a komunikační technologie se staly součástí našich životů a doprovázejí nás tak na každém kroku. Pro současný společenský a profesní život jsou nepostradatelné. Ať už slouží k naší profesi, nebo jsou zdrojem zábavy. Staly se pomocníkem, který ulehčuje práci, jsou také výborným zdrojem pro získávání informací. Slouží i jako neodmyslitelná součást komunikace. Bohužel se často setkáváme s tím, že jsou zdrojem velké závislosti. Dle mého mínění, i ti, kteří jsou velkými odpůrci technologických pokroků, musí přiznat, že používají alespoň mobilní telefon, dle mého mínění.

Jak zmiňují Chapman a Pellicane (2006): Jak by vypadal život před moderními technologiemi, které na trhu dnes najdeme? Mají na mysli chytré telefony, ploché obrazovky televizorů, nebo tablety. Jako děti jsme si chodily hrát ven za dům, vymýšlely hry s pravidly nebo si stále dokola hrály na honěnou a schovávanou. Děti se učily více spolupracovat a domlouvat se mezi sebou. Musely se vypořádat s výhrami či prohrami, které s hrami souvisejí. Děti poznávaly prostřednictvím společenských her, jak funguje reálný svět lidí. Dnes je bohužel tomu jinak, uvádějí ve své knize Chapman a Pellicane (2016). Většina z nich tráví podstatnou část svého volného času doma právě v jejich přítomnosti.

Technologie jsou dle Dobrovolného a Andrlíka (1943) základním označením pro složku lidské kultury, jenž zaručuje schopnosti nebo dovednosti v jakémkoliv oboru konání. Ze začátku se technika používala v umělecké činnosti, postupně se rozšířila na činnost lidskou. Dnes je ovšem chápána jako souhrn rozvíjejících se lidských činností, pracovních způsobů založených na aplikaci přírodních věd, kdy lidé s použitím nástrojů, prostředků, energie a vlastních sil přizpůsobují prostředí ve svém životě a překonávají

obtíže v přírodním prostředí. Technika používá nástroje, stroje, materiály a procesy k řešení problémů při lidské činnosti, zhodnocuje je a používá výsledky vědeckého bádání ku prospěchu lidstva. Vede lidstvo na vyšší stupeň blahobytu a kultury. Technika se rozvíjí úměrně s vývojem lidstva a stupněm vědeckého poznání světa.

1.1 Vymezení pojmu informační a komunikační technologie

Celosvětové označení informačních a komunikačních technologií je ICT, které pochází z anglického termínu *Information and Communications Technology*.

Dnes a denně přibudou na trhu nové a lepší technologie, které využíváme v procesu vzdělávání, i přesto, že k tomu z počátku nebyly určeny. Proto nelze uvést přesně danou definici, která by obsahovala komplexní popis technologií, a my bychom je mohli shrnout pod společný název. S tímto tvrzením se také ztotožňuje Toman (2011).

Ve vzdělávání je na informační a komunikační technologie nahlíženo ze dvou různých hledisek. Prvním je hledisko technologické, jež zahrnuje veškeré nástroje a technologie, které k ICT patří. Druhé je pedagogické, které obsahuje prostředky a metody, jakým způsobem začlenit informační a komunikačních technologie do výuky. Toto pojetí z hlediska právě pedagogického vystihují svou definicí Zounka a Šedová (2009). Pod pojem informační a komunikační technologie dle nich řadíme prostředky didaktické audiovizuální techniky, jako je např. video, televize, CD přehrávač nebo datový projektor. Tyto technologie, které jsou založeny na počítačích a telekomunikačních službách, nám umožňující jako uživatelům v co největší možné míře zpřístupnit veškeré informace a dále s nimi tak pracovat. Je to např. internet, digitální kamera, interaktivní tabule a jiné. A umožňují různými formami nebo prostředky komunikovat, např. emailem. Zda informační technologie do předškolního vzdělávání patří, či nikoli, je věcí mnoha rozporuplných názorů a stává se tak tématem rodičů i odborníků.

1.2 Vývoj a historie ICT

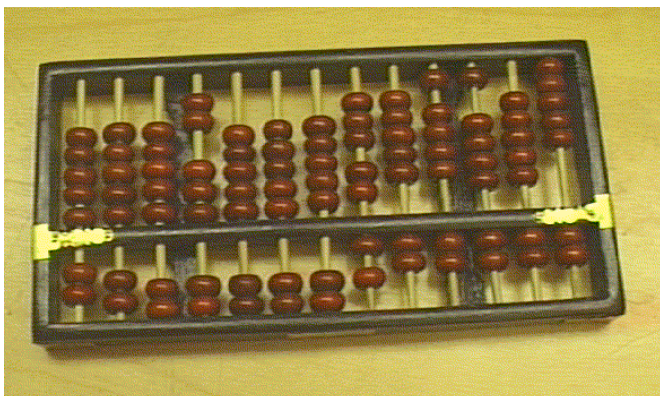
První vyrobené počítače s číslicemi se datují od 30. let 20. století, za jejich vynálezce se považuje Charles Babbage, který vymyslel v 19. století základy pro fungování těchto strojů, principy pro složité výpočty a jejich řešení. První tato zařízení

byla jednoduchá a zakládala jej na principech mechaniky. Jejich vývoj pokračoval až do 1. pol. 20. století, a to ve dvou větvích: analogové počítače a počítače s číslicemi.

1.2.1 Předchůdci počítačů

Abakus byl nejstarším předkem všech počítačů, který byl založen na principu posouvání korálek. V Číně byl používán od 13. století, a v Japonsku až od 17. století.

Obrázek 1: Abakus

Zdroj: Mendelova univerzita v Brně. Dostupné online na:
https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=20692

V roce 1623 sestavil první mechanický kalkulátor Wilhelm Schickard. Skládal se z ozubených koleček použitých z hodinových strojků, proto byl často nazýván jako počítací hodiny. Dokázal sčítat a odčítat šesticiferná čísla. Měl sloužit k práci Johannu Keplerovi při jeho astronomických výpočtech.

Obrázek 2: Mechanický kalkulátor – Pascaline

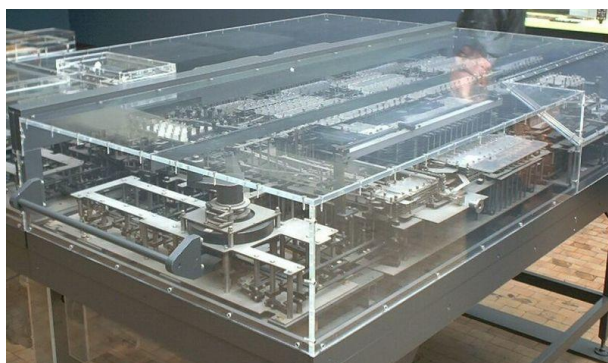
Zdroj: SSP Brno (2011) Historie a rozdělení počítačů Dostupné online na:
https://moodle.sspbrno.cz/pluginfile.php/16764/mod_resource/content/0/Historie_a_vyvoj_pocitacu_I.pdf

Nultá generace

Za počítače jsou považovány hlavně ty elektromechanické, které využívají většinou relé. Pracovaly převážně na kmitočtu kolem 100 Hz. Velkou silou tohoto vývoje se stala 2.sv.v., při ní došlo k velkému pokroku ve světě.

Prvním, kdo sestrojil fungující počítač, byl německý inženýr Konrad Zuse, a to v roce 1934. Přes jeho nedostatky roku 1938 spatřil světlo světa první počítač, který byl nazývaný Z1. Byl elektromechanický s pamětí kolíčků na 16 čísel. Ale byl hodně poruchový, a proto pro praktické využití tedy nevhodný.

Obrázek 3: Reprodukce počítače Z1

Zdroj:SSP Brno (2011) Historie a rozdělení počítačů Dostupné online na: https://moodle.sspbrno.cz/pluginfile.php/16764/mod_resource/content/0/Historie_a_vyvoj_pocitacu_I.pdf

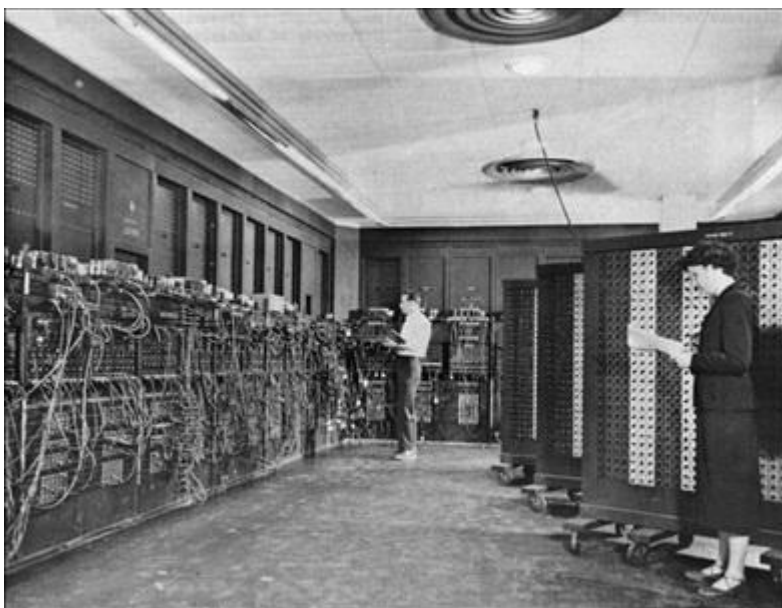
Také v této době vznikaly počítače typu Z2, Z3, Colssus, ABC, Mark I.nebo Mark II.

První generace (1945 až 1951)

ENIAC a MANIAC byly prvními zařízeními, která se v pozdější době vyvinula v současné počítače. Byla jednoduchá a založena na mechanických principech.

Prvním počítačem, který byl vyrobený v Československu, se stal počítač SAPO. Uvedli jej do provozu v roce 1957.

Obrázek 4: Eniac

Zdroj: Mendelova univerzita v Brně Dostupné online na:
https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=20692

Druhá generace (1951 až 1965)

UNIVAC byl první sériově vyráběný komerční počítač, a to v roce 1951. Na jeho konstrukci se podíleli tvůrci počítače ENIAC.

V roce 1960 byl zkonstruovaný počítač EPOS pod vedením prof. A. Svobody. Pracoval v desítkové aritmetice, a tak umožňoval automatické opravy jedné chyby, vykonával přes 30 tisíc operací s kapacitou 40 tisíc slov.

Třetí generace (1965 až 1980)

V roce 1976 se začal prodávat nejvýkonnější počítač na světě Cray-1, který byl velmi úspěšným.

Nejnámějšími počítači třetí generace se staly systémy IBM. Měly různé výkony od modelu 360/20 až po ten největší model 360/90. Mohly používat tedy shodný software, protože měly skoro stejné instrukce.

Čtvrtá generace (od roku 1981)

Tato generace je charakteristická mikroprocesory a počítači pro osobní použití. Mikroprocesory obsahují celý procesor, jsou to obvody s velkou integrací, které

umožňovaly snižovat počty obvodů na základové desce, tím se zvýšila jeho spolehlivost, zmenšily se rozměry, zvýšila se rychlost a kapacita všech pamětí.

Obrázek 5: Commodore

Zdroj: Wikipedie. Dostupné online na: https://cs.wikipedia.org/wiki/Commodore_64

Commodore 64 byl jedním z nejprodávanějších a nejpobulárnějších 8 bitových počítačů, jenž se stal legendou.

Vývoj těchto technologií je velice dlouhý, vývoj konkrétně počítačů započal prakticky v období těsně před 2. světovou válkou. S přicházející výrobou mikroprocesorů se rozvoj hodně zrychlil. Počítače dnes dělíme podle velikosti, nebo jejich výkonů.

2 Předškolní věk

Průcha a Koťátková (2013) považují za předškolní věk dobu od narození do nástupu do školy. Rozlišují mladší předškolní věk, od narození do tří let, a starší školní věk, od tří do šesti let, kdy toto období se ještě v mateřských školách rozlišuje na děti mladší a předškolní. Ty jsou v případě odkladu nástupu do první třídy označovány jako děti s odkladem školní docházky.

Předškolní věk, jako poslední stádium raného dětství, vymezuje Čačka (2000) od čtyř let do šesti. V případě, že dochází k odkladu školní docházky, se období prodlužuje alespoň o jeden rok. Nejčastější věkové vymezení předškolního věku je přibližně od tří do šesti let. Vágnerová (2000, s. 102) uvádí, že fáze tohoto období není určena „jen fyzickým věkem, ale především sociálně, a to nástupem do školy“. V rámci fyzického vzhladu, dle Šulové (2005) dítě v tomto období vyroste průměrně o pět až sedm centimetrů a přibere dva až tři kilogramy za rok. Na další oblasti vývoje dítěte jsou zaměřeny následující podkapitoly.

2.1 Tělesný a motorický vývoj

Příhoda (1971) uvádí, že předškolní věk je typický pro rychlé tempo tělesného vývoje. U dětí nastávají kvantitativní změny v důležitých vnitřních orgánech, např. v mozku, srdci, ledvinách, játrech či žaludku. Dítě přibírá na své váze a roste do výšky, vyvíjí se mu kostra, a dochází ke zvětšení objemu svalů, to má za následek vyšší obratnost předškoláka.

V předškolním období je, dle Allen a Marotz (2005), už rozvinut tzv. špetkový úchop. Dítě nedrží tužku nebo pero celou svou dlaní, ale pouze třemi správnými prsty. Po nějakém čase je schopné modelace a kreslí předměty s konkrétním záměrem. Zvládne překreslit tvar písmen a předmětů. Rovněž se u dítěte začíná projevovat dominance ruky. Matějček (2005) však zmiňuje, že schopnost psaní se u každého dítěte vyvíjí individuálně.

2.2 Kognitivní a emoční vývoj

Tento věk bývá typický pro egocentrismus. Dítě se, dle Vágnerové (2012), zaměřuje na svou osobnost, bere svůj názor a postoj jako jediný správný. V této souvislosti uvádí Langmeier a Krejčířová (2006) jako příklad situaci, kdy si dítě zakrývá

oči a myslí si, že ho ostatní nevidí. Může se to také projevit v chápání prostoru, protože děti neumí odhadnout správnou velikost objektů v jejich okolí. Ty nejvzdálenější objekty se jim jeví jako malé, protože ony je tak vidí a naopak ty, co jsou jim nejblíže, považují za obrovské.

2.3 Socializace a sociální vývoj dítěte

Vágnerová (2012) zmiňuje, že se jde o tzv. přechodné období. To je charakteristické tím, že dítěti do života vstupuje rodina, která je poskytovatelem jistoty, bezpečí, ale i instituce a jiné sociální skupiny. Dítě tak má možnost získat nové zkušenosti a dovednosti, jež jsou nezbytné pro další jeho vývoj. Dochází k rozvoji prosociálně zaměřených způsobů chování. Ty závisí nejen na zralosti emocí, ale také na dosaženém stupni kognitivních kompetencí. Na konci tohoto období dochází ke zvnitřňování daných norem chování a ke ztotožňování se s nimi. Rodiče jsou tak pro předškolní dítě vzorem, chtějí se jim za každou cenu podobat, snaží se jejich chování napodobit.

3 Děti a technologie

Podle Kunertové (2011) má každá rodina v České republice nějakou vlastní techniku, jakou je počítač, tablet nebo mobil. Tyto informační technologie bereme jako přirozenou součást našeho života. Jak jsme mohli vyzorovat, ve většině domácností je samozřejmostí, že dítě mladšího školního věku je již schopné bez pomoci dospělého zapnout počítač, mobilní telefon nebo tablet. Samy si dokáží vyhledat různá videa nebo hry, aniž by uměly číst. Rodiče jsou zaměstnání povinnostmi, prací, proto mají málo času a nezbyvá jim energie, aby se věnovali svým dětem. Jak dále Kunertová (2011) uvádí, je pro ně pohodlnější dát jim do rukou mobil nebo tablet, dítě tak potichu sleduje hru, dětské pořady na Youtube nebo pohádku a neruší tak dospělé. Ti najdou potřebný klid a mohou odpočívat.

Není ovšem nijak nezvyklé, že děti umějí používat mobilní telefon dříve, než vůbec umějí pořádně mluvit. Hrozbou je vytvoření silné závislosti, která může narušit jeho osobní růst. Kubínková (2016) zmiňuje, že vznikající závislost mohou potlačit pouze rodiče, a to nastolenými pravidly. Závislost dítěte na elektronice je známkou negativních projevů při omezení jejich využívání. Informační a komunikační technologie přicházejí s moderní dobou. Znamenají pro člověka přínos, ale nese i určité nebezpečí, které je spjato s jejich užíváním. Zde je možné použít pořekadlo – „jsou dobrým sluhou, ale zlým pánem“. Je zdaleka na konkrétním jedinci, jak je bude využívat, a jak často. ICT ovlivňují nejen vývoj klíčových oblastí, ale mohou mít také dopad i na budoucnost předškoláka, na jeho následující etapy života.

3.1 Používání ICT v rodinném prostředí

Počítače se stávají pomocníky nejen v práci, ale jsou součástí každé domácnosti, pomáhají při studiu a jsou zdrojem informací. Do života dětí vstupují bleskovou rychlostí a ony jsou počítačem fascinovány, tím co vše jim nabízí. Je to např. barva, zvuk. Oblíbenými se stávají počítačové hry. Dítě se učí hlavně napodobováním, proto je důležité, aby vědělo od rodičů, jak s nimi zacházet, aby skrze ně mohlo rozvíjet intelekt. Dát pozor, aby se nestaly náhradou za život v reálném světě. Počítač může sloužit jako didaktická pomůcka pro rozvíjení intelektu, postřehu a paměti. Je potřeba, aby byla

respektována úroveň hry, která odpovídá rozumovým schopnostem dítěte. Důležitým pravidlem by mělo být respektování času stráveného na počítači.

Děti mladšího školního věku se učí dost rychle a stačí jim poměrně krátká doba, aby si pamatovalo, jak zacházet s mobilním telefonem, počítačem, a další technikou. U počítačových her se může seznamovat se zvuky, barvami, nebo geometrickými tvary, a strávit na nich max. 20 minut za dozoru dospělé osoby. Děti čtyř let mohou v hrách poznávat číslice, písmena, různá zvířata a prostředí, které je obklopuje. Je tak rozvíjena jejich fantazie a logické myšlení. Doba strávená u počítače by tak neměla překračovat 30 minut. Šestileté děti už mohou hrát počítačovou hru asi 60 minut. To jsou maximální hranice času, které není dobré opakovat každý den.

3.1.1 Televize

U sledování filmů či seriálů dochází ke ztotožňování diváka s postavou. Krátká (2010) bere tento proces jako hledání podobnosti sám sebe s fiktivní postavou a současně vzniká touha se této postavě podobat. Tříleté dítě, není schopné poznat rozdíl mezi realitou a fantazií. Většinu času věnuje svou pozornost zvířatům nebo fiktivní postavě. Sdílí s ním jejich pocity a vše s nimi prožívá. U předškolního a mladšího školního věku jde o zvláštní případ. Z výzkumu vychází, že dívky jsou tvárnější v těchto otázkách než chlapci. Chlapci se častěji spojují s postavami jejich pohlaví, ale dívky se dokážou ztotožnit s postavou obojího pohlaví. Jost (2006) se snaží vytvořit svět, který by existoval sám o sobě, a kterému budeme věřit. Cílem není klam.

3.1.2 Počítače, mobilní telefony, tablety a hry

Děti v předškolním věku nejraději prostřednictvím technologií rády sledují pohádky nebo pořady pro děti, a pak hrají samozřejmě hry. Podle Bacuse (2004) je na tom přitahuje mačkat klávesy, ovládat přístroj, ovlivňovat jeho chod programu, mít vždy k sobě partnera apod. Dítě s počítačem velmi rádo experimentuje. Někteří předškoláci si sami již umějí počítačovou hru stáhnout a nainstalovat, ať už do mobilního telefonu, tabletu či počítače. Velmi rychle se naučí ovládat ICT a postupně zkoušejí nové možnosti, které jim tyto technologie nabízejí.

Počítačové hry mohou přinášet různá nebezpečí, které mají různé projevy. Jak udávají Machová a Kubátová (2009), dítě například zaostává v komunikačních

dovednostech. Také může být ohrožován i vývoj pohybového aparátu (souvisí to hlavně s dlouhým sezením), dochází k poruše rovnováhy, a hrozí i poškození zraku. Další nebezpečí hrozí v podobě násilí a rizikového chování, které je ve většině počítačových her. Děti se jimi potom mohou inspirovat. Dle Svobody (2003, in Machová, Kubátová et al., 2009) tak mají snadný přístup k nevhodným materiálům na internetu, jako je násilí a pornografie. Dále přináší riziko, že zanedbávají reálné vztahy kvůli kontaktům na internetové síti a u dětí starších hrozí zanedbávání školy.

4 Mediální výchova

Mediální výchovou je myšlena příprava na život v mediálním světě. O nutnosti této výchovy není třeba nikoho zvláště dlouho přesvědčovat. Určitě je nutné připravovat dítě na život ve světě, ve kterém vládne právě masová komunikace. Kdo se v ní neorientuje, snadno jej informační společnost odstaví na vedlejší kolej. S médii se ovšem musí zacházet velice opatrně, proto je lepší nechat je na dobu, kdy děti budou starší. Zatím je dobré kontaktu s nimi ušetřit a raději je seznamovat se skutečným světem. Jenže právě masová média se už dávno stala součástí jejich světa, děti v tomto světě médií žijí a je pro ně velmi skutečný. Jak uvádí Kropáčková (2008, s. 61) „*Jsme cílovými skupinami reklamních kampaní, hudebních vydavatelství i filmových studií. Děti jsou vtaženy do těchto, často jednosměrných komunikačních dálnic, jejich šumů a turbulencí již v rodině. V rodinném prostředí pak můžeme pozorovat celou paletu přístupů - od izolování dětí od některých prostředků komunikace, např. televize a počítače, až po izolování dětí od ostatních členů rodiny i kamarádů, kdy se v opačném extrému televizní či počítačová obrazovka stává jejich jediným společníkem.*“ Jak tedy konkrétně přistupovat k mediální výchově a seznamovat ji s dětmi? Jednodušeji řečeno, důležité je dětem otevírat oči.

Jednodušeji řečeno, důležité je dětem otevírat oči. Na základě příprav učít rozlišovat podstatnou informaci od té zmatečné, naučit je rozpoznat snahu o jakoukoliv manipulaci. Je důležité jim sdělit, co je reklama a k čemu nám slouží, také vysvětlit, co je animace a že mediální svět, a to co je v televizi, je ve většině případů fikce, která pouze něco předstírá.

4.1 Informační a komunikační technologie při přípravě na výchovu a vzdělávání dětí v mateřské škole

Pedagog při práci s technologiemi musí přihlížet k vývoji dětí předškolního věku a jejich specifikům. Může to být například krátká doba soustředění, konkrétnost myšlení, citlivost, aktivita. Patří sem také hravost, spontaneita, zálibě ve fantazii a pohybu, nebo manipulace s věcmi. Pedagog by měl mít především dostatečně velkou znalost ve vývojové psychologii a měl by být schopný převést její závěry do praxe, jak uvádí Svobodová (2010b). Tento stejný požadavek je i pro děti, které mají speciální vzdělávací potřeby. Čím dál více dětí potřebuje speciální přístup. Mají speciální

potřeby, proto by měly být zařazovány spíše do tříd speciálních a ne tříd běžné mateřské školy. Velké počty dětí ve třídách ovšem většinou komplikují pedagogovi vykonávat individuální práci s dítětem a jejich diagnostiku. Práce s dětmi se speciálními potřebami vyžaduje od pedagoga vědomosti z této problematiky. Při práci mu pomáhají nejen jeho získané znalosti, osobní zkušenosti a zájmy. Inspiraci lze čerpat od kolegů, z odborně publikovaných časopisů, knížek. Dále může pedagog využívat práci s tabletem, nebo speciální programy, které se zaměřují na práci s dětmi s SPV.

4.1.1 Osvojení základních návyků při ovládní informačních technologií

Dle mého názoru, by bylo jistě naivní domnívat se, že děti předškolního věku se s technikami seznamují až v mateřské škole. Toto zařízení se pro ně stává jako samozřejmý doplněk života už od raného dětství. Ale abychom tyto technologie ihned nezatracovali, je třeba ukázat dětem, že informační technologie nejsou pouze hračka, ale dají se využívat k tvoření a osobnímu rozvoji. Děti by měly vědět, že využívání technologií v jejich každodenním životě vede k podpoře učení a komunikaci. Samozřejmě je spousta mediálních marketingových expertů, kteří se snaží nalákat na různé finty, jak prodat tento výrobek. Cíleně jsou reklamy zaměřené na nejmladší diváky za pomoci lákavých „pozlátek“. Odpovědnost v tomto případě v první řadě nese rodič, který pouze pustí dítěti pohádku, aniž by nejdříve zvážil, kolik procent zaujímá skutečný příběh a kolik cíleně vytvořená reklama. Naopak škola se ve své podstatě hlavně snaží vzdělávat a vychovávat. Potřeba multimediální výchovy je důležitá, stejně jako výchova dopravní či etická. Média jsou v současné době jedním z fenoménů, se kterými se dítě v životě potká. Kropáčková (2008, s. 62) uvádí: „*Děti bychom měli vést k rozpoznávání různých způsobů komunikace a k uvědomování si, co dané médium obnáší – co „umí a neumí“ např. rozhlasové vysílání ve srovnání s televizním nebo s novinami.*“

5 Současné digitální technologie v prostředí mateřských škol

V současné době se můžeme setkat s velmi širokou nabídkou digitálních technologií, které je možné aplikovat do kontextu mateřských škol a to řízených činností s dětmi. Vhodně zvolenými digitálními technologiemi rozvíjíme digitální gramotnost u dětí předškolního věku.

5.1 Počítač

V současné době jsou média založena na veškerých počítačových technologiích, která se nazývají nová média. Vždy však tomu takhle nebylo. Pojem nová média byly označovány komunikační prostředky, které se objevovaly jako novinka po úspěšném nástupu televize. K nim například patřily videokamera, videorekordér, nebo videotelefon. Počátkem 90. let 20. století se význam tohoto pojmu proměnil. V této době pokládá Reifová (2004) nová média za synonymum počítačových neboli digitálních médií. Výzkumy amerického Ministerstva školství ukazují, že počítač využívají 2/3 dětí předškolního věku a 80 % školních dětí. Někteří rodiče i s učiteli považují za důležité, že je dítě třeba s počítačem seznámit ještě dříve, než se samy naučí číst a psát, protože jej považují za základní dovednost této doby. Je však důležité, aby rodiče děti, které tráví čas u počítače, hlídali. Ten dovede děti takovým způsobem zmanipulovat, že jsou schopni u něj trávit celý den a věnovat mu veškerý volný čas. Monke (2006) z Univerzity Wittenberg v Springfielde, Ohio zmiňuje, že se počítač stal součástí naší kultury. Děti by si především měly hrát na písku, se psem, nebo poslouchat, jak jim prarodiče vyprávějí pohádky. Počítače jim však takto strávený čas seberou.

Počítač je možno využít s kombinací dataprojektoru a následně pouštět vhodná videa, DVD, filmy apod. Obohacují se tím tak činnosti při realizaci výchovných oblastí Dítě a svět, Dítě a společnost.

5.2 Interaktivní tabule

Anglicky interactive whiteboard je velkoplošná obrazovka s interaktivní plochou. Bývá k ní vždy připojen počítač a datový projektor se senzorem dotyku. Projekce promítá obrazy na povrch tabule. Můžeme po ní jezdit prstem, nebo speciálními fixami. Většinou bývá tabule montována přímo na stěnu, nebo na mobilním

stojanu. Interaktivní tabule je druh displeje s dotykem. Můžeme je využívat v různých druzích odvětví. Například při lidských činnostech, ve škole na všech stupních vzdělávání, ve firmách, v práci ve skupinách, při sportovních trénincích, v televizních studiích, a stanicích rozhlasu.

5.3 Kidsmart

Kidsmart je speciální počítačovou sestavou, kterou vlastní jen málokteré mateřské školy. Byly sponzorským darem společnosti IBM a o jejich umístění do konkrétních mateřských škol rozhodovalo MŠMT. Přínosem těchto zařízení je kompaktnost, bezpečnostní prvky. Splňuje i hygienické parametry. Mohou u něj sedět dvě děti a další čtyři s nimi mohou sledovat, co dělají. K tomuto zařízení jsou i výukové programy.

5.4 Magic box

Magic box je obdobné zařízení jako interaktivní tabule. Toto zařízení obsahuje počítač s připojením na wifi, projektor a pracovní plochu o rozměrech 200 x 150 cm. Ta se rozprostře na podlahu jako kouzelný koberec. Může sloužit jako puzzle, omalovánky, skládačky nebo k prostorovým hrám. Pořízení tohoto zařízení záleží na finančních možnostech daného zařízení. S tímto zařízením dokáže pedagog zefektivnit výuku a bere za něj odpovědnost.

5.5 Učitel mateřské školy a ICT

Jako nezbytně nutné se jeví rozvíjení digitální gramotnosti učitelů v mateřských školách. Pro základní úroveň rozvoje je důležité na úvod školení, popřípadě další kurzy, nebo semináře, které na ni budou zaměřeny. Důležitou část tvoří příprava na výuku. V prostředí předškolního vzdělávání je to konkrétně příprava činností učitele s dětmi. Učitel tak vytváří i edukační materiály formou videí, animací a další. Vše v elektronické podobě. Další využití je myšleno v interakci při činnostech s předškolními dětmi. Učitelé si je připravují opět v elektronické podobě. Využívají velkou škálu interaktivních tabulí, nebo boxů, díky nim zprostředkovávají výukové programy. Mohou tvořit archivaci výsledků výuky, kdy slouží k uchování a zaznamenávání činností dětí. Je tak možné tvořit eportfolio jednotlivého dítěte, na které poukazuje Zikl et al. (2011).

6 Vliv ICT na děti předškolního věku

V této kapitole je uvedeno, jak mohou ICT technologie ovlivňovat vývoj dětí, a to z hlediska pohybu, motoriky, socializace, učení nebo emocí.

6.1 Vliv ICT na tělesný a motorický vývoj předškolního dítěte

Počítače a jiné moderní technologie mají dopad, v malé i větší míře, na zdravotní stav nejen dospělého. Obzvláště u dětí předškolního věku se postupně vyvíjí pohybová soustava, a tak používání ICT může mít později velký vliv na nesprávné držení jejich těla a sedavý způsob života. Je možné prokázat souvislost s časem stráveným u počítače a nadváhou, či obezitou u dívek, jak uvádí Kautiainen a kol. (2005). Dítě často sedí v jedné a té stejné poloze, po delší dobu, je tak neúměrně zatěžována krční páteř a svaly na zádech, poté také předloktí a zápěstí, kdy používá myš a klávesnici. Rovněž je hodně namáhán jeho zrak. Je tak nutné dohlížet na správnou polohu při jejich používání, aby dětem nehrozily nějaké zdravotní komplikace, zmiňuje Mareš (2013).

6.2 Vliv ICT na socializaci a sociální vývoj dětí

ICT nám mohou sloužit mimo jiné i ke komunikování dvou nebo více lidí na dálku, což má pro sociální vývoj přínos, avšak z druhé strany může docházet i k nežádoucím situacím. Pozitivní je, že můžeme najít velké možnosti nové komunikace. Třeba videohovory (aplikace typu Skype7 apod.), kdy je možné, aby se dítě spojilo s kamarády nebo rodičem, který je ve světě. Může zde nastat hrozba v podobě častého upnutí se na tento druh způsobu komunikace a hrozí odklon od jiných aktivit dítěte. Lze zmínit Shapirův výzkum (2004), podle něhož počítače přispívají k socializaci dítěte právě tím, že u něj tráví čas s rodiči, o něco častěji s otci. Společně prozkoumávají jeho nabízené možnosti a způsoby využívání, povídají si o novinkách a zároveň se přiučí novým věcem.

6.3 Vliv ICT na učení, kognitivní a emoční vývoj dětí

Učením pomocí technologií se zabývá Clark (2013 in Mareš, 2013), v českém prostředí Černý (2015), který udává, že menší děti se učí především hrou, a to i tou, která je provozována prostřednictvím počítačů a jiných technologií. Tyto druhy her mohou pro dítě znamenat rozvoj v oblasti jazyků, jelikož je velká řada her dostupná jen v angličtině. Ovšem Clark (2013 in Mareš, 2013) nemá na ICT při učení a vzdělávání dětí pozitivní pohled. V této oblasti vidí určitá dilemata. Nevnímá je pouze jako prostředek, který jim slouží k učení, kdy si žáci vyhledávají informace. Dodává, že nečinnost či naopak aktivita nesouvisí s použitým médiem, ale na konkrétním žákovi. Možnost nastavení programů je individuální, závisí na potřebách dítěte a na tom, jak je program nastaven či koncipován.

PRAKTICKÁ ČÁST

7 Cíl práce a charakteristika výzkumného souboru

Cílem práce je zjistit, jaké informační technologie používají předškolní děti, jak s nimi pracují. A jak se jejich využití promítá do předškolního vzdělávání.

Dalšími výzkumnými otázkami souvisejícími s cílem byly tyto: Jak často využívají předškolní děti informační technologie doma i v mateřské škole? Jak pracují předškolní děti s informačními technologiemi? Jak se využívání informačních technologií promítá do předškolního vzdělávání? Jak pracují učitelky mateřských škol s vlivem informačních technologií v mateřské škole?

7.1 Charakteristika výzkumného souboru

Při výzkumu je možné spojovat a kombinovat kvantitativní a kvalitativní metody, tímto se dostaneme ke smíšenému výzkumu. Ten byl použit i při psaní bakalářské práce. Proto je šetření rozděleno na dvě části a doplněno o pozorování.

V první části jsou uvedeny výsledky na základě pozorování, které bylo provedeno v jedné mateřské škole. Je doplněno fotografiemi, které se váží k jednotlivým aktivitám. Zajímalo mě zájem dětí o tyto činnosti, a jak s nimi konkrétně s paní učitelkou pracují.

Další částí výzkumného šetření byl vytvořen dotazník s otevřenými a uzavřenými otázkami. Tato metoda je poměrně rychlá, díky ní sbíráme data od rozsáhlého počtu respondentů. Dotazník byl sestaven pro učitelky mateřských škol, které by mohly ke vzdělávání předškolních dětí využívat ICT. V úvodu je představeno téma, ke kterému se dotazník vztahuje. Poté pokračují pokyny k vyplnění jednoduchých otázek. Dotazník vyplnilo celkem 100 respondentů a obsahuje 19 otázek. Tyto otázky zjišťovaly informace o tom, jaké ICT mají učitelé mateřských škol k dispozici v mateřské škole, které upřednostňují nebo naopak, které by nikdy nevyužívali. Další částí bylo zjišťování, jaké dovednosti rozvíjejí učitelé mateřských škol pomocí ICT, jak často zařazují práci s nimi, nebo jak se promítá využívání ICT do předškolního vzdělávání. Na otázku, jak často děti využívají informační technologie doma, odpovídali rodiče dětí z předškolní třídy. Byla zcela anonymní, odpověděli na ni všichni rodiče (jednalo se o 26 respondentů).

Třetí část výzkumného šetření byla realizována metodou rozhovoru. Ten byl proveden ve třech třídách mateřských státních školy, a to s pěti učitelkami předškolních dětí. Použity byly předem připravené otázky, na které jednotlivě odpovídaly. Rozhovory probíhaly vždy po domluvě s konkrétní paní učitelkou. Všechny byly předem seznámeny s daným tématem bakalářské práce a jejími cíli. Ukázka realizovaného rozhovoru viz příloha č. 1. V konečných výsledcích rozhovorů jsou učitelky označovány změněnými křestními jmény, a to z důvodu zachování jejich anonymity.

Tabulka 1: Délka praxe a věk participantek

Jméno participantky	Věk	Délka praxe
Klára	50	9
Lucie	29	5
Božena	61	36
Alena	39	15
Jana	33	8

8 Výsledky

8.1 Pozorování práce učitelky mateřské školy s ICT

Mateřská škola, ve které probíhalo pozorování, má mnoho možností, jak využít ICT. Pracuje s nimi zejména jedna konkrétní paní učitelka, která činnosti zařazuje v době „klubu předškoláků“. Jde o odpolední doplňkový program pro děti, které se připravují do školy. Pozorování proběhlo v době, kdy učitelka s ICT s dětmi pracovala. Mimo jiné byl sledován zájem dětí o tyto činnosti. Níže jsou uvedeny výsledky na základě pozorování a doplněny fotografiemi, které se váží k jednotlivým aktivitám.

Obrázek 6: Práce s interaktivní tabulí

Zdroj:archiv autorky BP

Obrázek 7: Výukové programy

Zdroj: archiv autorky BP

Práce s interaktivní tabulí je využívána nejčastěji s předškolními dětmi, ale používají ji i ti menší. Pro menší děti jsou připravené hry pro rozvoj vnímání, tvarů, barev. Děti s nimi procvičují pozornost, myšlení, zrakové nebo sluchové vnímání. Jsou voleny hry jednodušší. S předškolními dětmi jsou využívány např. hry zaměřené na dopravu, kdy cvičí první pomoc, učí se značky, jak se chovat v provozu a příprava kola na silnici. Tabuli ovládají samy buď příslušnými tužkami, nebo myší. Tato digitální technologie je mezi dětmi nejoblíbenější.

Obrázek 8: Beetboot včeličky

Zdroj: archiv autorky BP

Aktivity s Beeboot včeličkami nejsou dle mého názoru úplně jednoduché. Děti si samy musí navolit dle šipek směr, kam chtějí včelku dostat, nebo jezdí dle plánku, jaký jim paní učitelka sama zvolí. Mohou jezdit s jednou včelkou, nebo jezdí ve dvojích a snaží se dostat na kamarádovo místo. Tyto včelky mají také děti velice rády, tedy hlavně, když včelky do sebe bourají. Rozvíjí prostorovou orientaci, myšlení, zrakové vnímání a představivost.

Obrázek 9: Skřípečky

Zdroj: archiv autorky BP

Skrze tyto skřípečky paní učitelka dětem nahrávala úkoly, které mají splnit. Při mém pozorování jej zrovna použila. Rozdělila si po stolech do skupin a na každý skřípeček nahrála pro skupinu jeden úkol. Ty se poté snažily splnit, co jim bylo zadané. Zadáání se dá zpětně přehrávat, nebo vymazat a zapsat jiný pokyn. Je lepší u těchto skřípců mít vždy dvě paní učitelky, nebo pomocnou ruku, protože děti se v úkolech někdy ztratí. Rozvíjí se dovednosti jako je soustředěnost, pozornost, sluchové vnímání a paměť.

Obrázek 10: Telefony

Zdroj: archiv autorky BP

Telefony (nebo vysílačky, jak je nazývají děti), slouží ke komunikaci mezi více dětmi. Každý telefon má svou barvu a volá tomu druhému. Druhému dítěti vždy bliká barva volajícího. S dětmi jsem se do hry zapojila a zahrála si s nimi na hru „Poznej kamaráda po hlase“. Jeden byl vybrán a šel za dveře v koupelně, druhý zvolený volal. Úkolem bylo poznat, kdo se v telefonu na druhé straně ozývá. Nebo jsme si přes telefony předávali úkoly pro celou skupinu. A ostatní je museli splnit. Byly to například dřepy, skákat na jedné noze, nebo tlesknout. S dětmi jsme se u této činnosti hodně nasmály. Slouží k především k rozvoji sluchového vnímání, paměti a pozornosti.

Obrázek 11: Videokamera

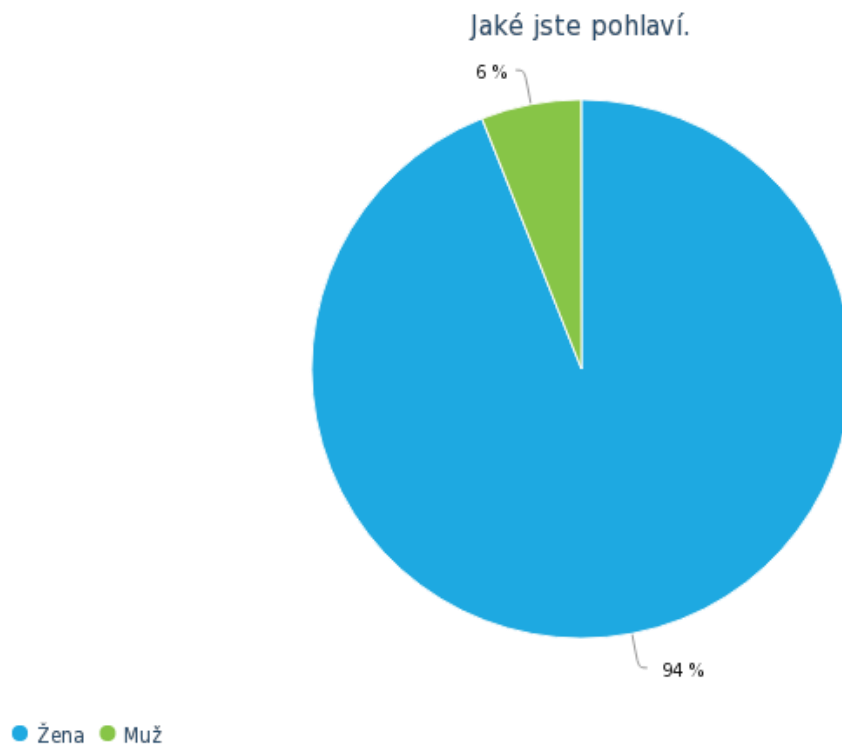
Zdroj: archiv autorky BP

Při další ukázce paní učitelka vybrala kameru. Tu používá především na videozáznamy. S dětmi si hrála na kameramany a ony natáčely například pěvecké nebo taneční

vystoupení. Zde byla důležitá představivost a fantazie pro konkrétní vystoupení. Záznamy paní učitelka na další hodině stáhla, takže jsme se zpětně mohly podívat, co bylo natočeno.

8.2 Výsledky na základě dotazníkového šetření

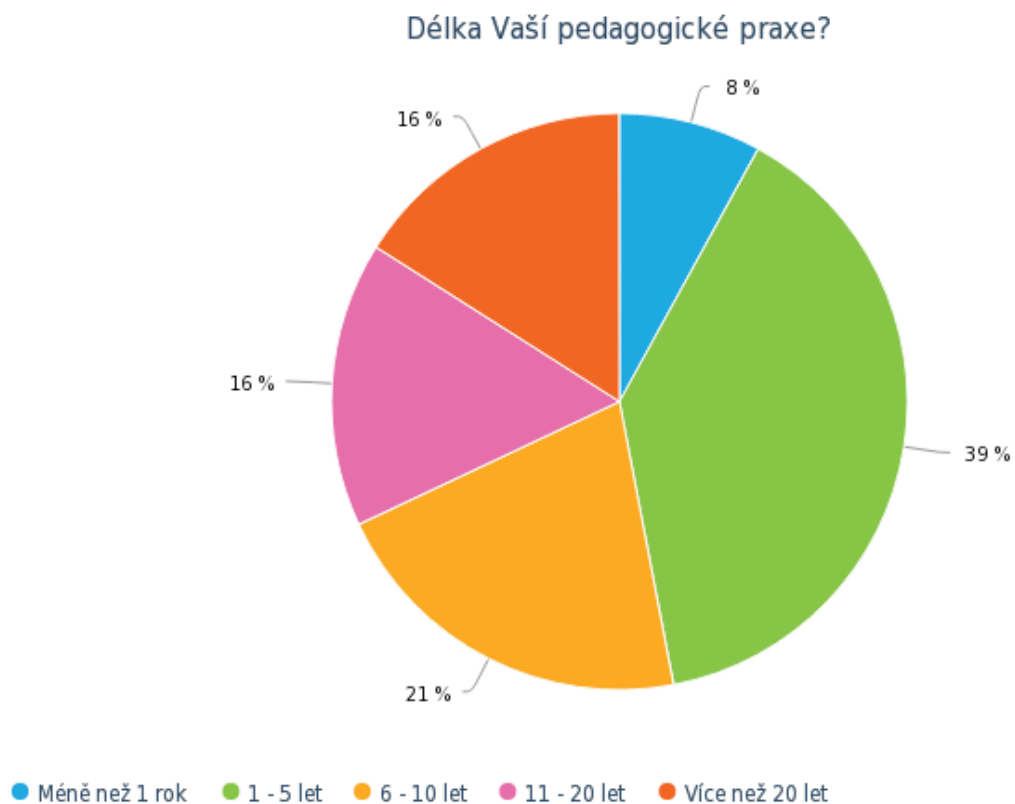
Graf 1: Pohlaví respondentů

Komentář:

Z grafu vyplývá, že respondenty dotazníkového šetření byly téměř ve všech případech ženy. Tento fakt se odvíjí i od situace ve školství, které je silně feminizované.

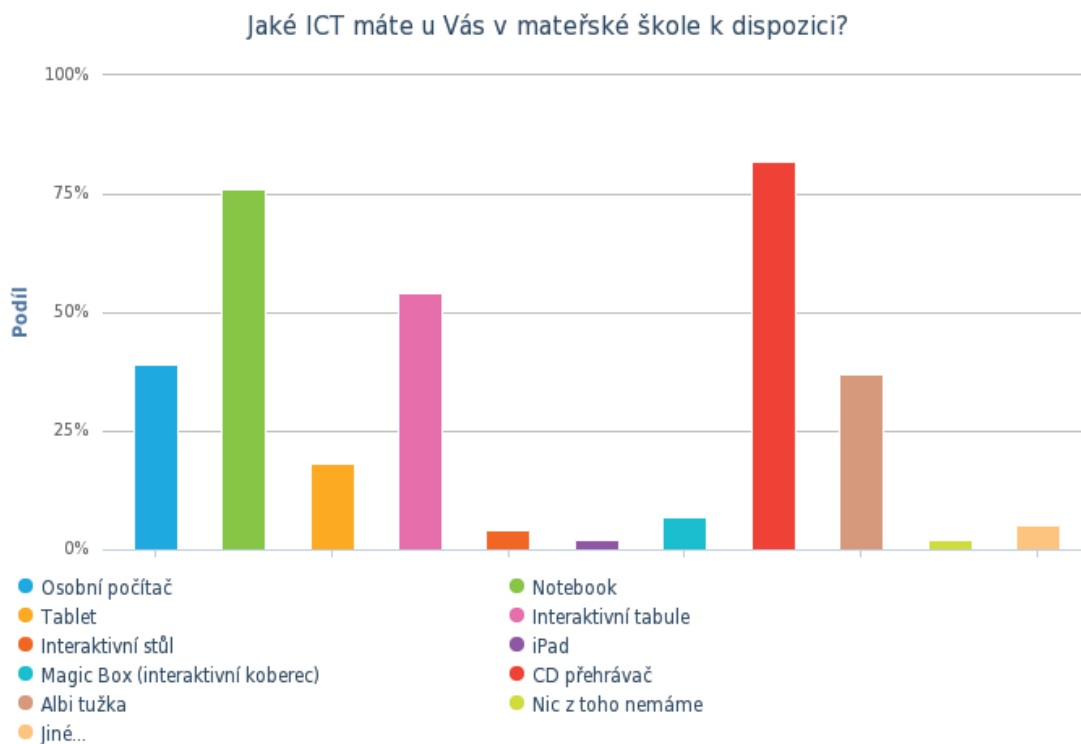
Graf 2: Délka praxe respondentů

Komentář:

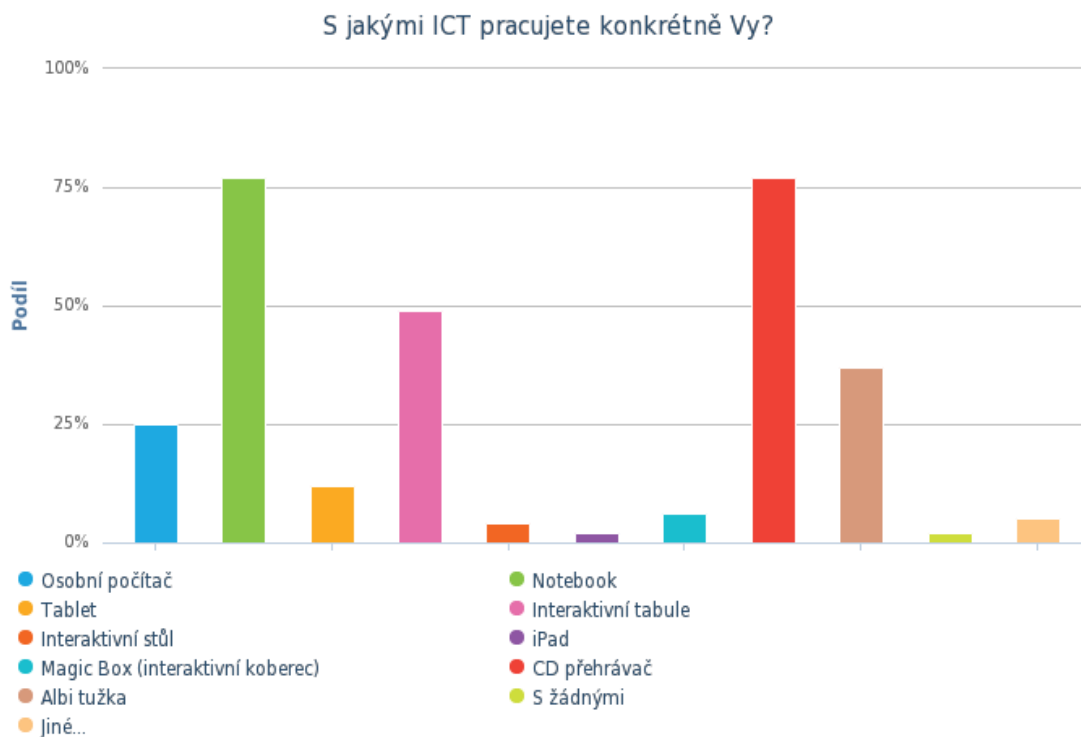
Nejvíce respondentů působí v pedagogické praxi 1–5 let (39 %), jedná se tedy spíše o začínající učitele.

Graf 3: Dostupnost ICT v mateřských školách

Komentář: Zde mě zajímalo, jaké technologie mají učitelé mateřských škol k dispozici. Nejvíce se objevuje CD přehrávač, který je součástí vybavení každé třídy. Dále se objevují hlavně notebooky, které jsou spíše pro samostatnou práci učitelek a jejich potřebu. Dále je z grafu patrné, že mají mateřské školy k dispozici interaktivní tabuli, která je dnes stále častějším vybavením mateřských škol. V pozadí se poté drží technologie, které nejsou tolik známé, a nemá je každá mateřská škola k dispozici z finančních důvodů. Z dalších odpovědí vyplývá, že je dále využíván dataprojektor a robotické včeličky Beeboot.

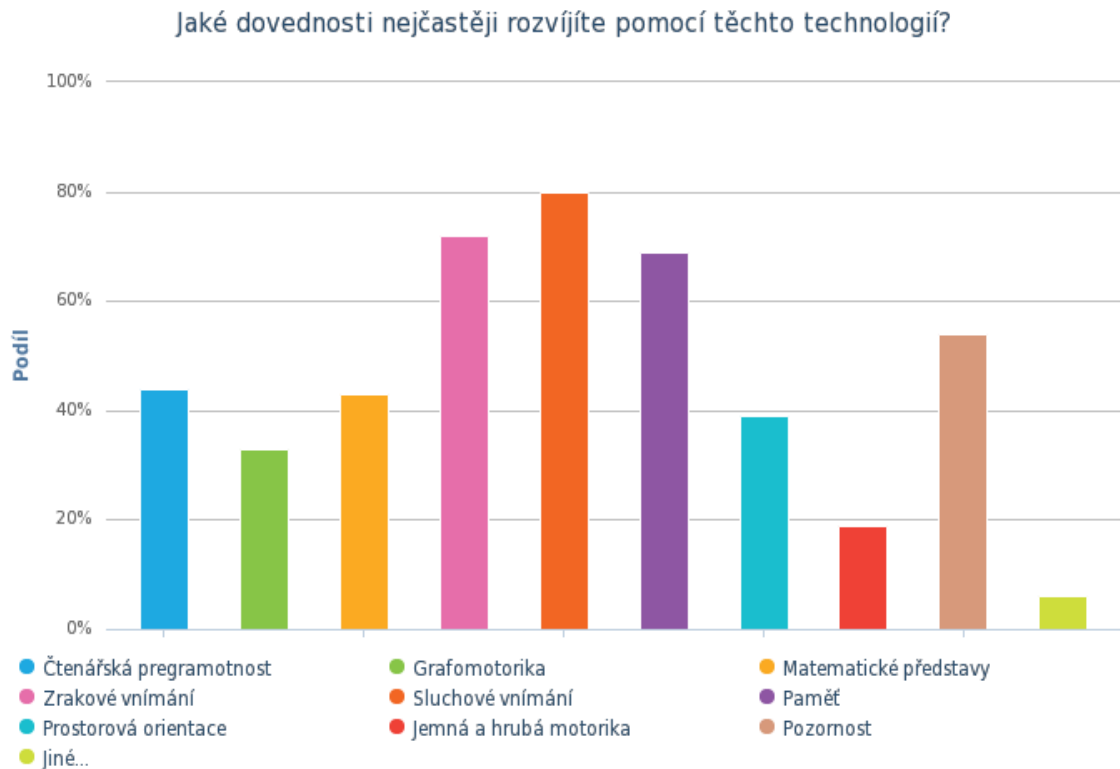
Graf 4: S čím pracují konkrétně respondenti, tedy dotazovaní učitelé mateřské školy

Komentář:

Na otázku s jakými ICT respondent pracuje, byla nejčtenější odpověď CD přehrávač a notebookem. Překvapující pro mě byla odpověď, z které vyplývá, že spousta mateřských škol využívá ke své práci interaktivní tabuli, jenž není levnou záležitostí. Snadno se s ní manipuluje a je možné k ní zakoupit výukové programy, kterých jsou lehce dostupné. Totéž platí o Albi tužce. Na posledních příčkách se drží interaktivní stůl a Magicbox.

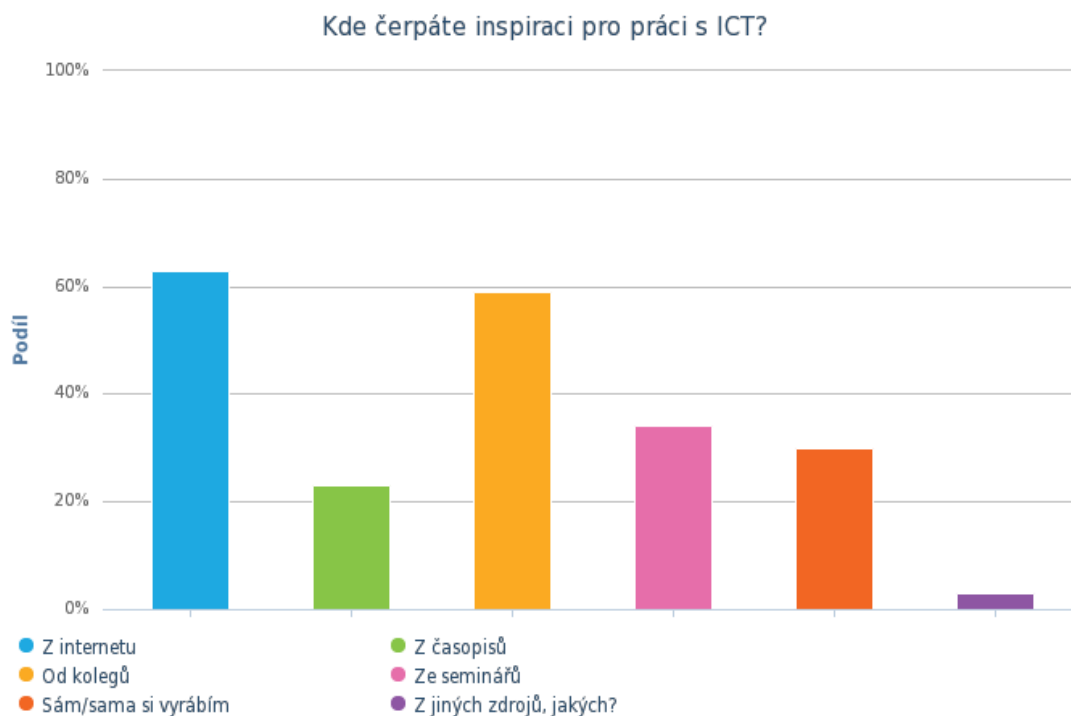
Graf 5: Dovednosti rozvíjené pomocí ICT

Komentář:

Touto otázkou jsem chtěla zjistit, co konkrétně pomocí ICT učitelé mateřských škol s dětmi rozvíjejí. Jak je z grafu patrné, nejvíce je dle nich rozvíjeno sluchové a zrakové vnímání a paměť

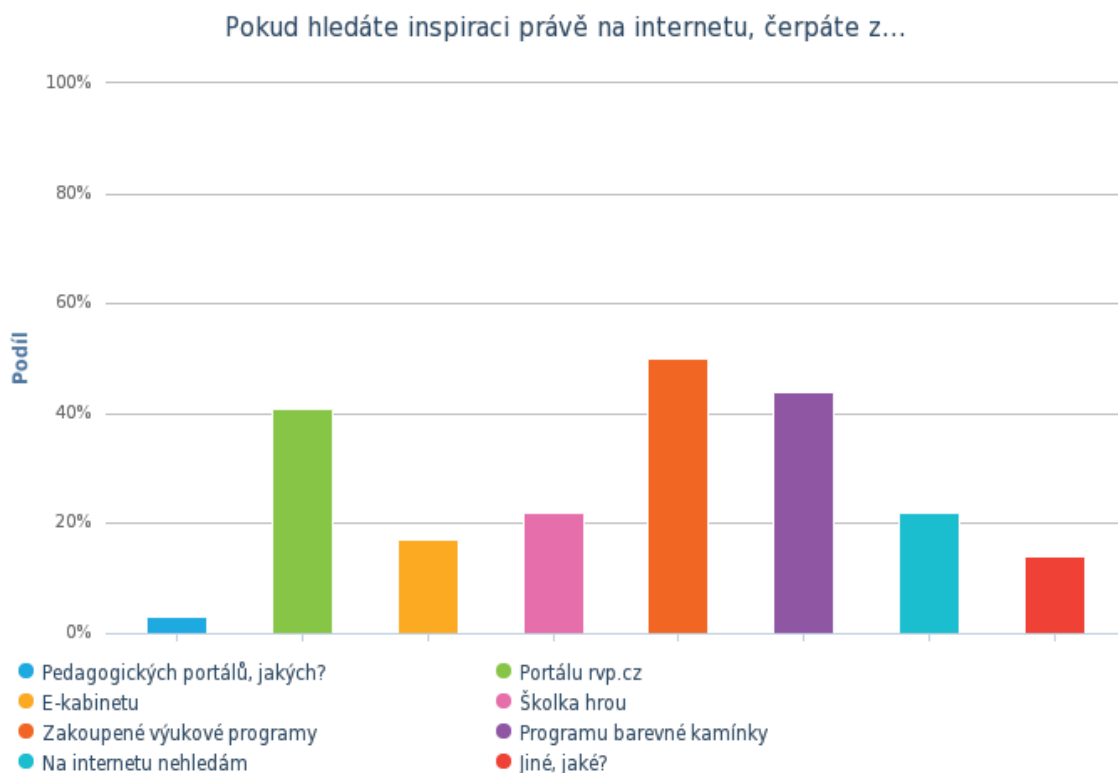
Graf 6: Kde hledají respondenti inspiraci?

Komentář:

Učitelé mateřských škol hledají nejčastěji inspiraci na internetu, a to v 65%. Dále si vyměňují inspiraci mezi kolegy, nebo si jej vytvářejí sami. Pouhých 23% čerpá z časopisů.

Graf 7: Hledání inspirace na internetu

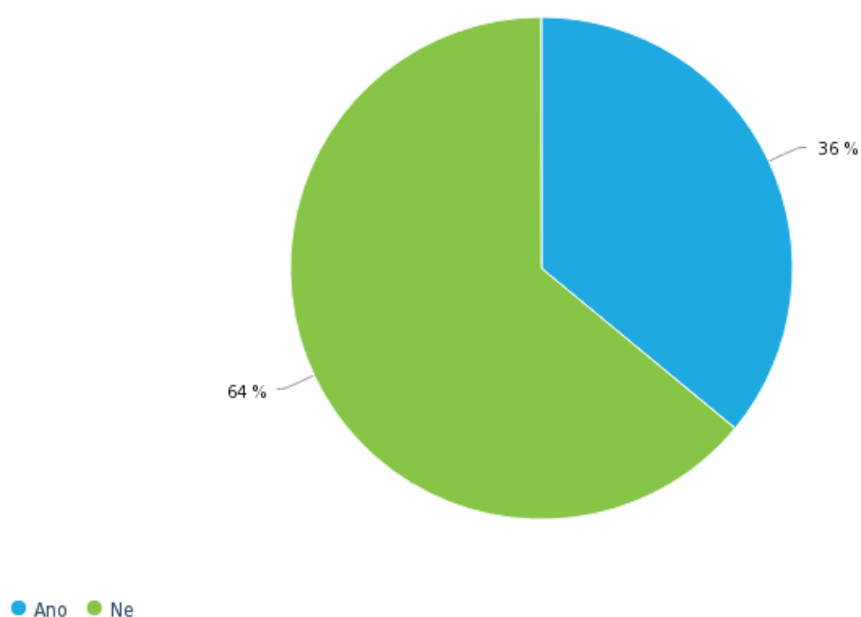

Komentář:

Jak je vidět, většina mateřských škol využívá zakoupené výukové programy. Někteří využívají programy, jako jsou například barevné kamínky nebo různé pedagogické stránky, kde lze nalézt potřebné materiály. Překvapivé je, že 22% respondentů internet nevyužívá. Na pedagogických portálech hledají například na stránkách Predskolaci.cz nebo na Dumy.cz. Velmi oblíbená aplikace je Pinterest. Existuje také mnoho skupin na Facebooku, kde si učitelé předávají poznatky a inspiraci.

Graf 8: Absolvování seminářů respondenty

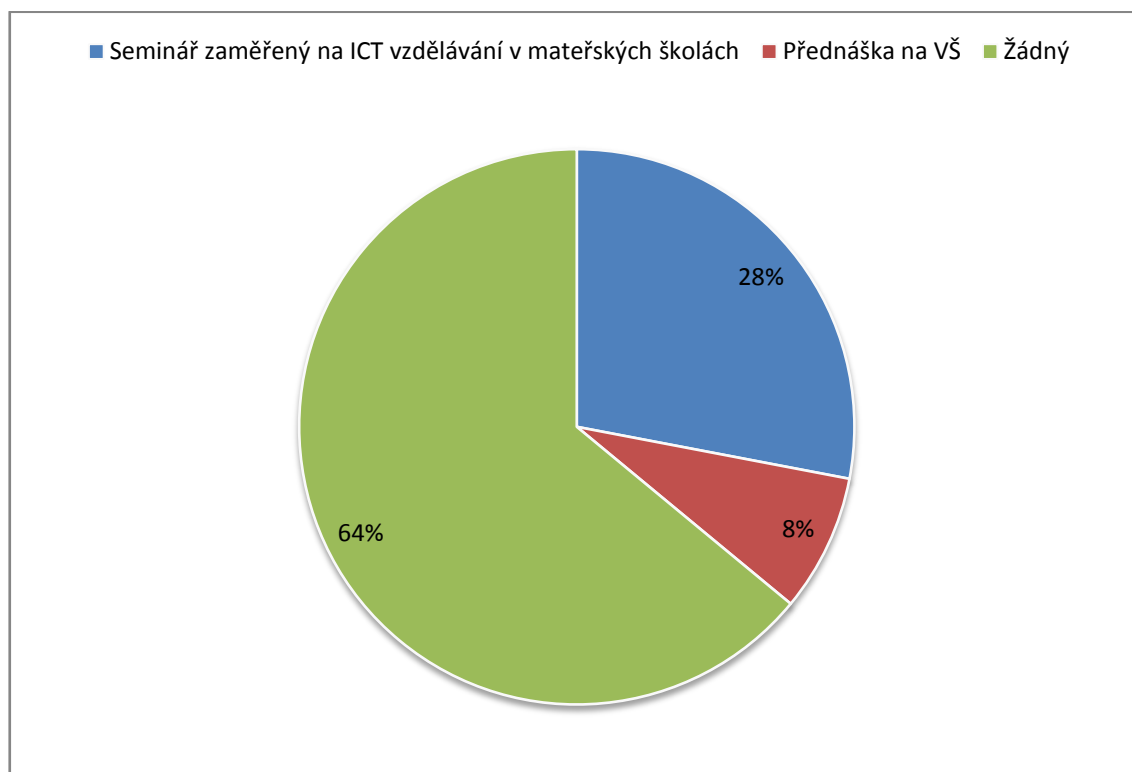
Absolvoval/la jste nějaké semináře či školení vztahující se k práci s ICT?

Komentář:

Graf č. 6 ilustruje, že pouhá třetina, tj. 36%, absolvovala seminář zaměřený na vzdělávání s ICT v mateřských školách. Jak můžeme vidět, více než polovina respondentů odpověděla, že žádný seminář neabsolvovala. Získávají tedy své inspiraci z jiných zdrojů.

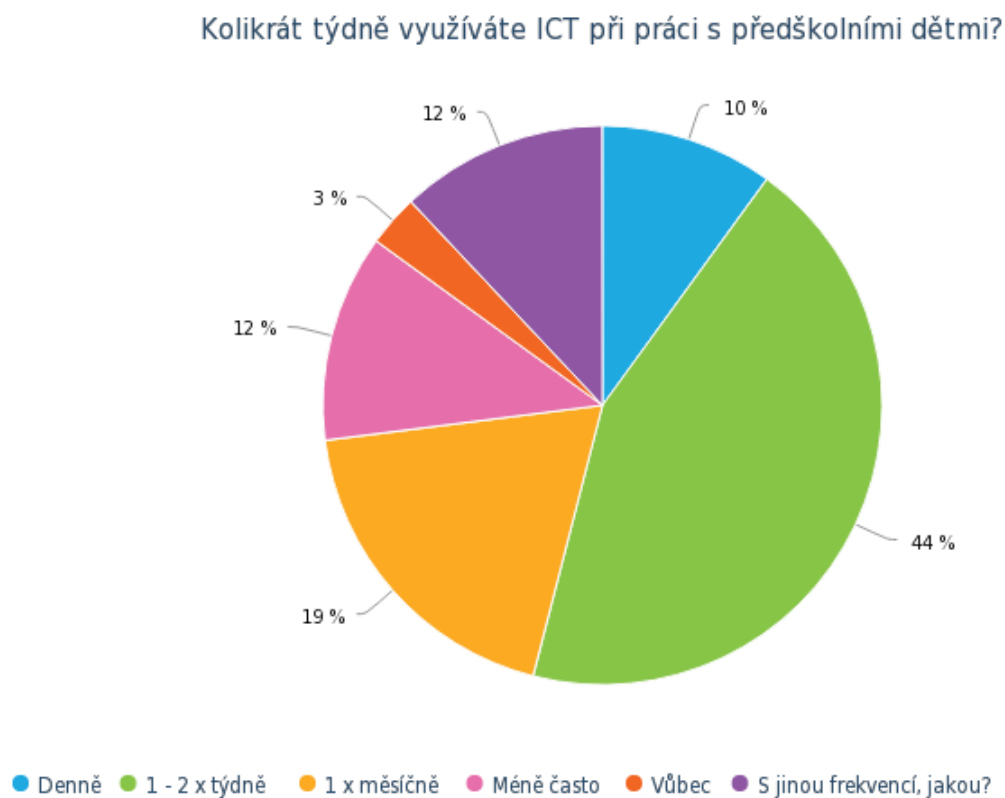
Graf 9: Jaký seminář respondenti absolvovali?

Komentář:

Z dotázaných učitelů mateřských škol se zúčastnilo pouhých 28 % respondentů semináře, který byl zaměřený na práci s ICT v mateřských školách, většina z nich byla zřizována přes šablony. Někteří respondenti absolvovali školení na vysokých školách jako doplněk vzdělávání. Odpovědi týkající se seminářů nebyly blíže specifikovány.

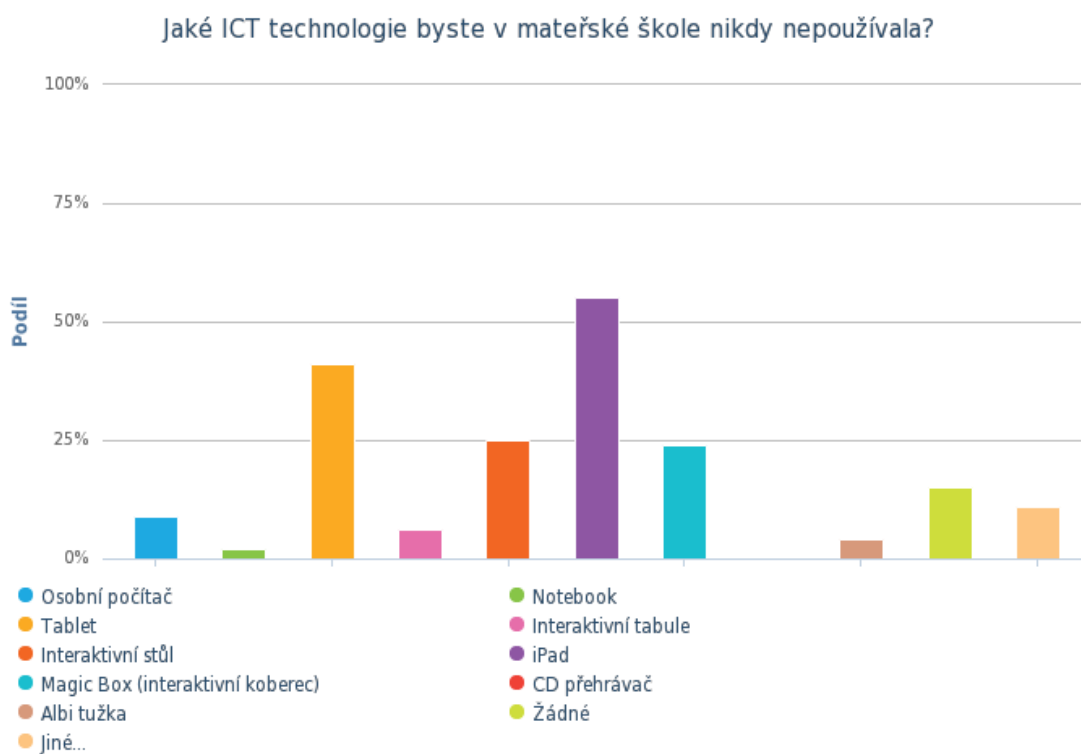
Graf 10: Kolik času věnují učitelé mateřské školy práci s ICT?

Komentář:

Touto otázkou jsem zjišťovala, jak často zařazují učitelé mateřských škol ICT při vzdělávání s dětmi. Téměř polovina, a to 44 % využívají ICT 1–2x týdně. Dalších 19 % zařazují pouze 1x měsíčně. Nepravidelné zařazení ICT do výuky uvedlo 12 %.

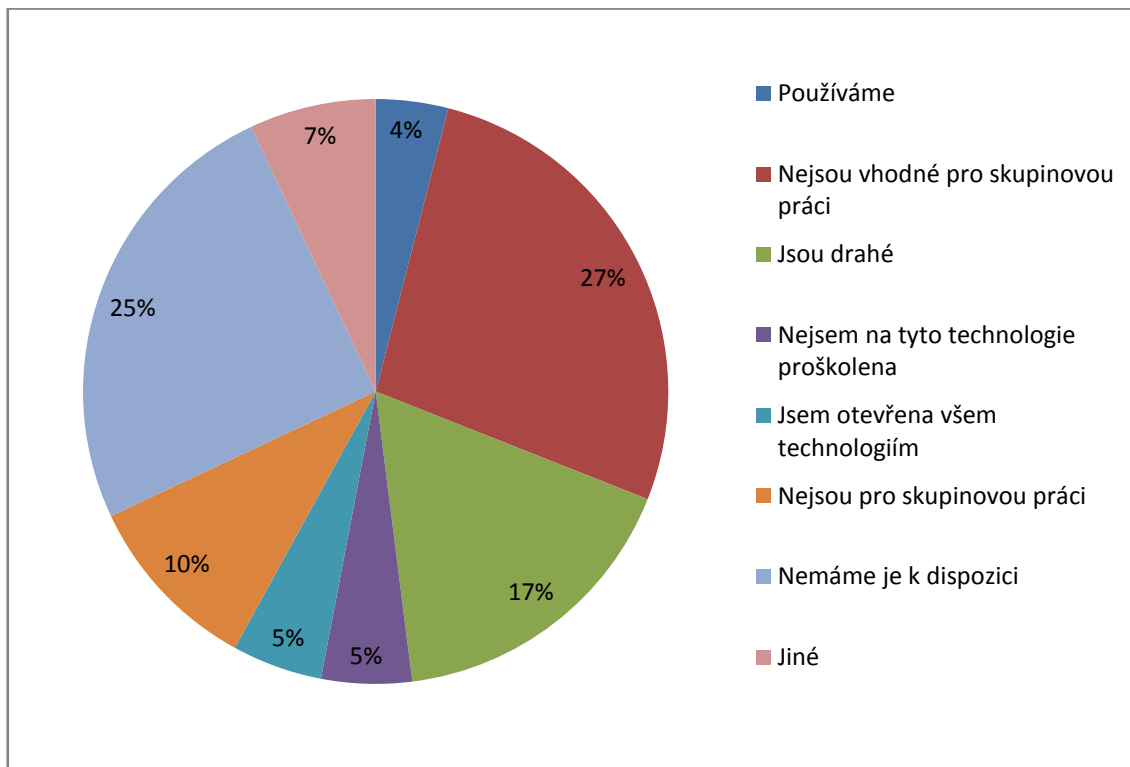
Graf 11: Jaké ICT učitelé mateřské školy nepoužívají

Komentář:

Z odpovědí učitelů mateřských škol je patrné, že by ke své práci nepoužívali iPad – 55 % a tablet – 41 %. Nejsou podle nich vhodné pro práci s více dětmi. Třetina z dotázaných by nepoužívala interaktivní stůl nebo Magic box.

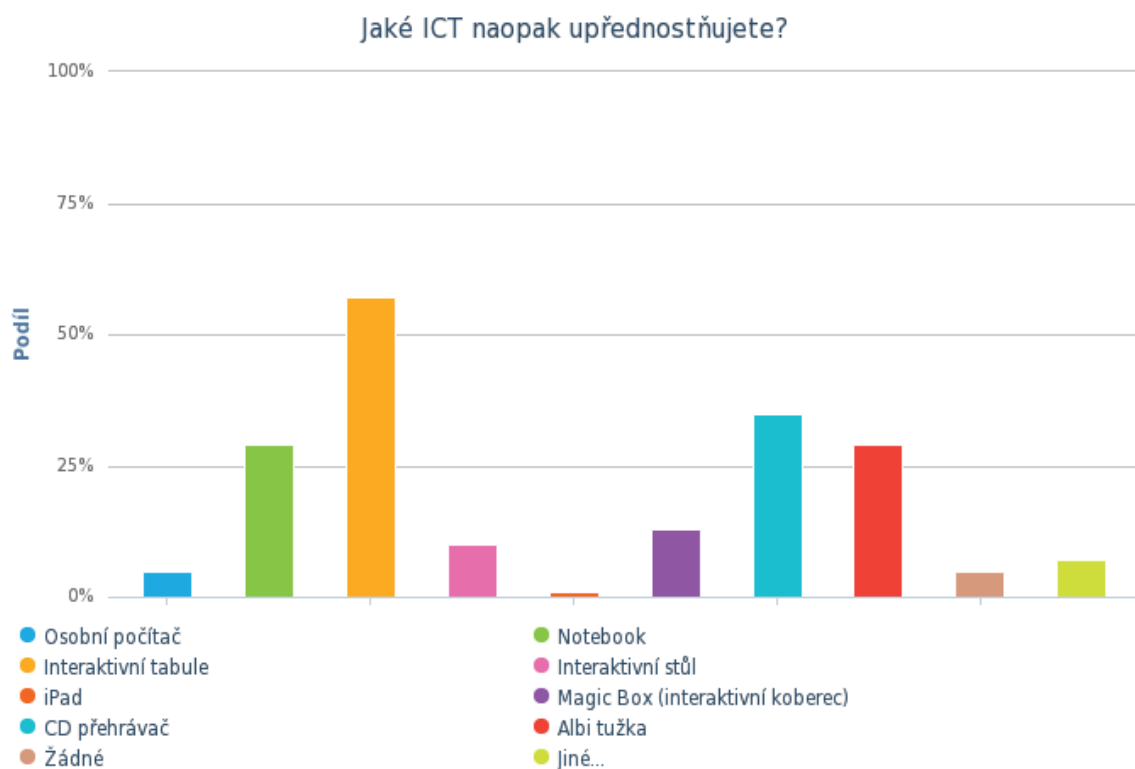
Graf 12: Důvody, proč dané ICT učitelé mateřské školy nepoužívají

Komentář:

Většina učitelů mateřských škol (27 %) zastává názor, že ICT nejsou vhodné pro skupinovou práci dětí. Myslí si, že v dnešní době mají všichni doma nějakou z technologií a není třeba je v nich nadále podporovat ještě v mateřské škole. Učitelé mateřské školy spíše podporují spontánní hry, které jsou pro ně více přirozené. Dalších 25 % respondentů uvádí, že nemají tyto ICT k dispozici a 17 %, že jsou pro pořízení příliš drahé.

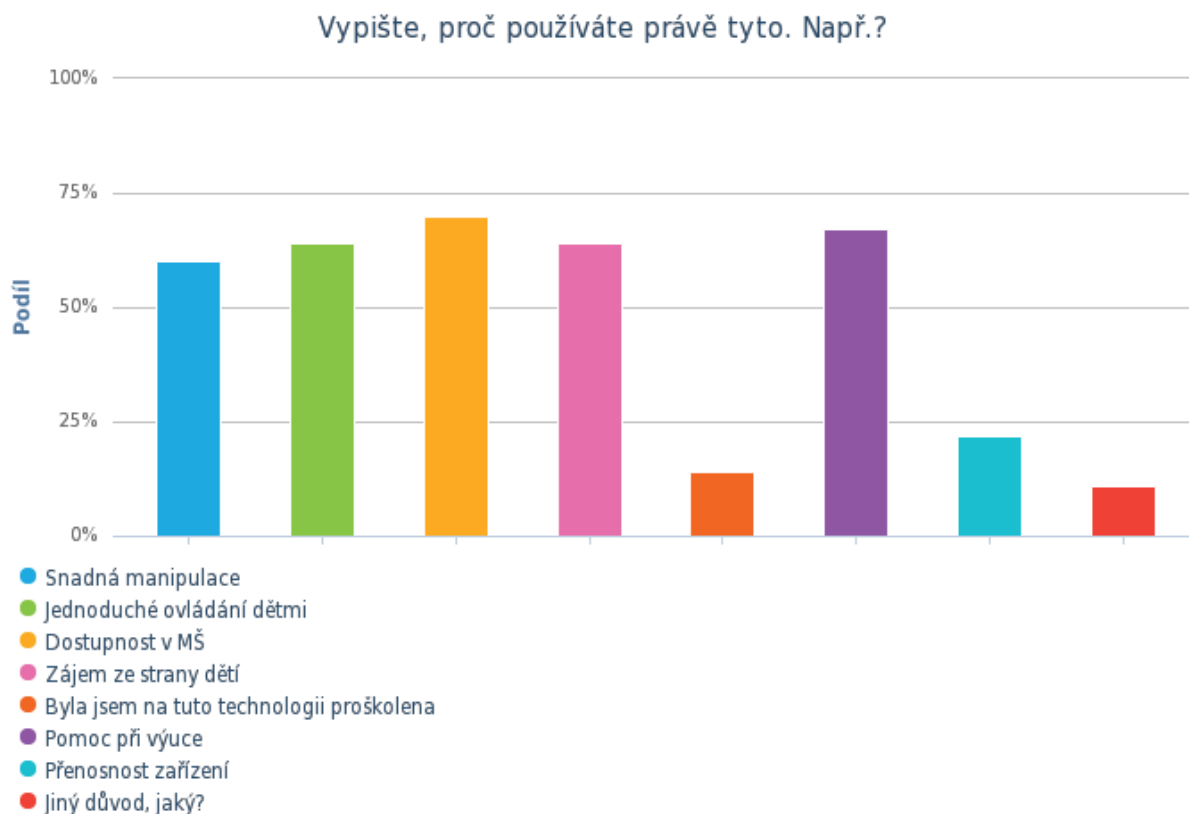
Graf 13: Jaké ICT učitelé mateřské školy upřednostňují

Komentář:

Nejvíce využívanou ICT v mateřských školách je podle grafu interaktivní tabule, kterou využívá více jak polovina respondentů. Další místo zaujímá CD přehrávač (35 %), který je dostupnou technologií v každé z tříd. Nejméně využívaný je iPad, který není pro práci se skupinou dětí vhodný a zastupuje tedy pouze 1 %. Respondenti zmínili, že také využívají například Beeboot robotické včelky, Voltík nebo stavebnici Mercur.

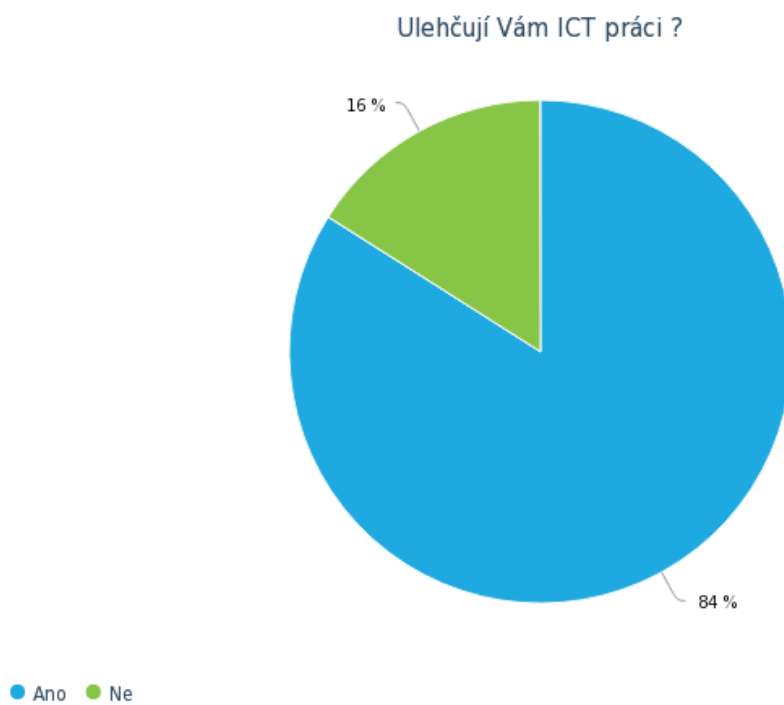
Graf 14: Proč využívají učitelé mateřských škol právě tyto technologie?

Komentář:

Výše uvedený graf udává, že 70 % učitelů mateřských škol využívá ICT, protože je mají dostupné v mateřské škole. Další z výsledků, které z grafů vyplývají, naznačují, že učitelé mateřské školy používají ICT pro snadnou manipulaci, jednoduché ovládnání, pomáhá jim při výuce nebo o ní mají zájem samy děti. Díky nim děti přicházejí tak na podstatu elektroniky.

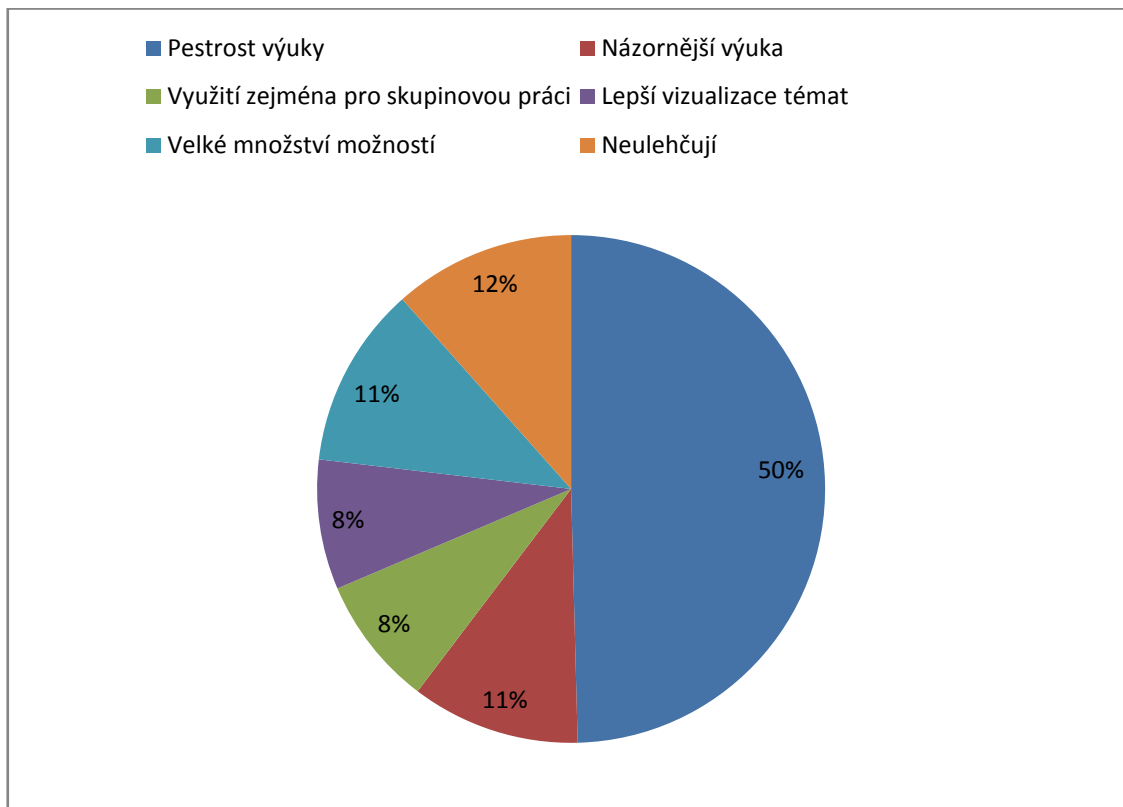
Graf 15: Ulehčují ICT práci učitelům mateřských škol

Komentář:

Z odpovědí respondentů je patrné, že 84 % práci spíše ulehčují. Ovšem někteří jsou zastánci toho, že jsou jimi děti zahlceny z domova, a tak není potřeba zařazovat ICT i v mateřské škole. Tento názor zastává pouhých 16 %.

Graf 16: V čem ICT ulehčují práci učitelům mateřských škol?

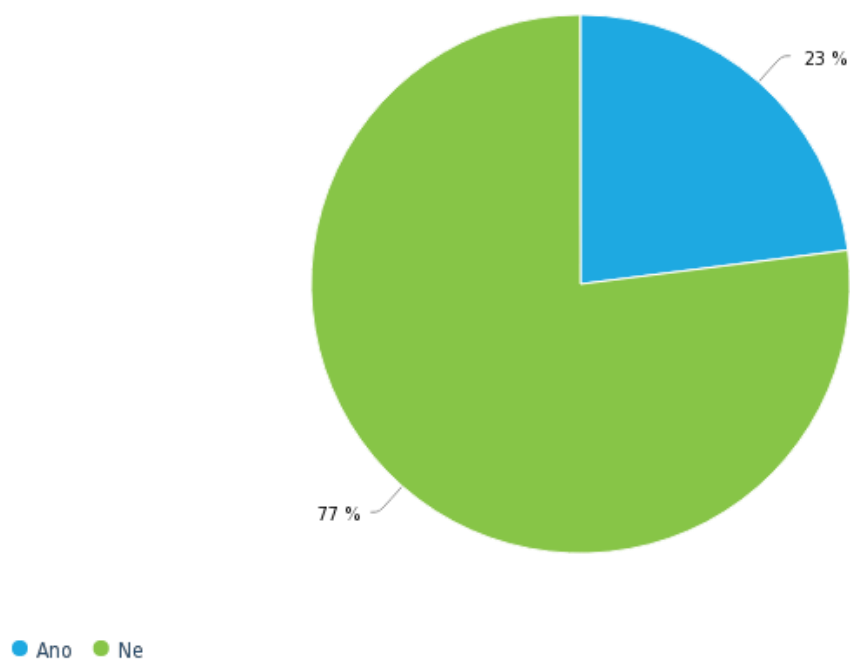

Komentář:

Touto otázkou jsem zjišťovala, jak učitelům mateřských škol ICT práci s dětmi ulehčují. Přesně polovina respondentů zmínila, že díky nim mají možnost zpestřit výuku a jsou doplňkem pro daná témata. Může se skrze ně procvičit více dovedností najednou. Učitelky tak nemusí připravovat potřebné množství papírů, pracovních listů, pastelek apod.

Graf 17: Náročnost přípravy činností na ICT

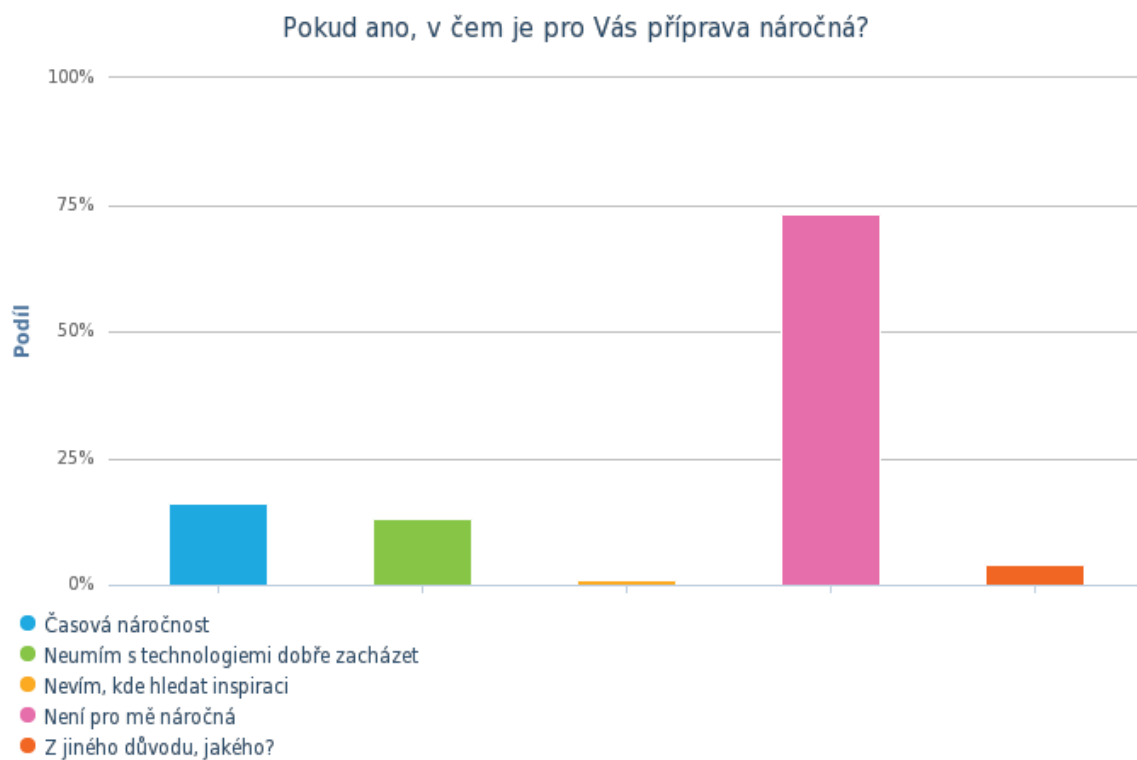
Je pro Vás příprava těchto činností náročná ?

Komentář:

Z dotazovaných 77 % udalo, že pro ně náročná není. Mají k těmto technologiím mnoho materiálů a zakoupených programů.

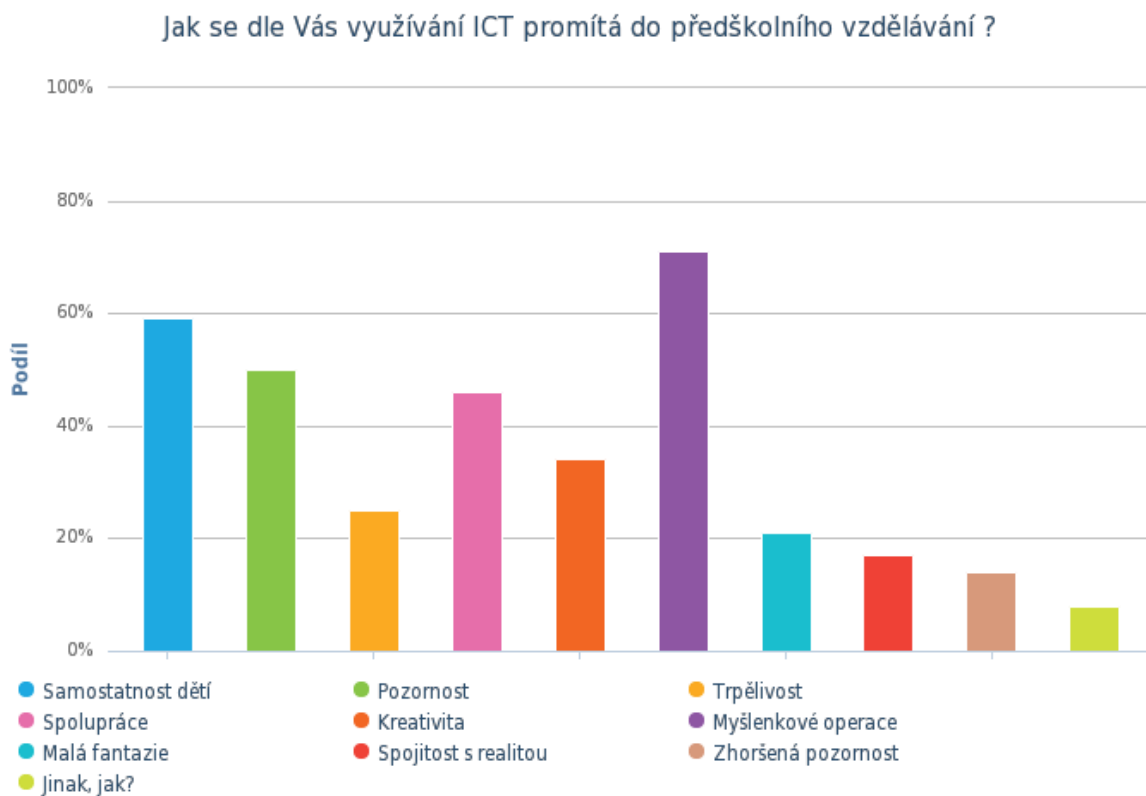
Graf 18: V čem je pro učitele mateřských škol příprava náročná

Komentář:

Jak je vidět v předchozím grafu č. 17, ale i v grafu č. 18, není, pro většinu respondentů, příprava činností náročná není. Náročnost práce s ICT vidí spíše v čase, stráveném při vymýšlení aktivit. S tímto tvrzením se shoduje 16 % odpovídajících. Dále je to pak tím, že 13 % neumí s danou technologií správně zacházet. Nebo ke všemu nemají výukové programy.

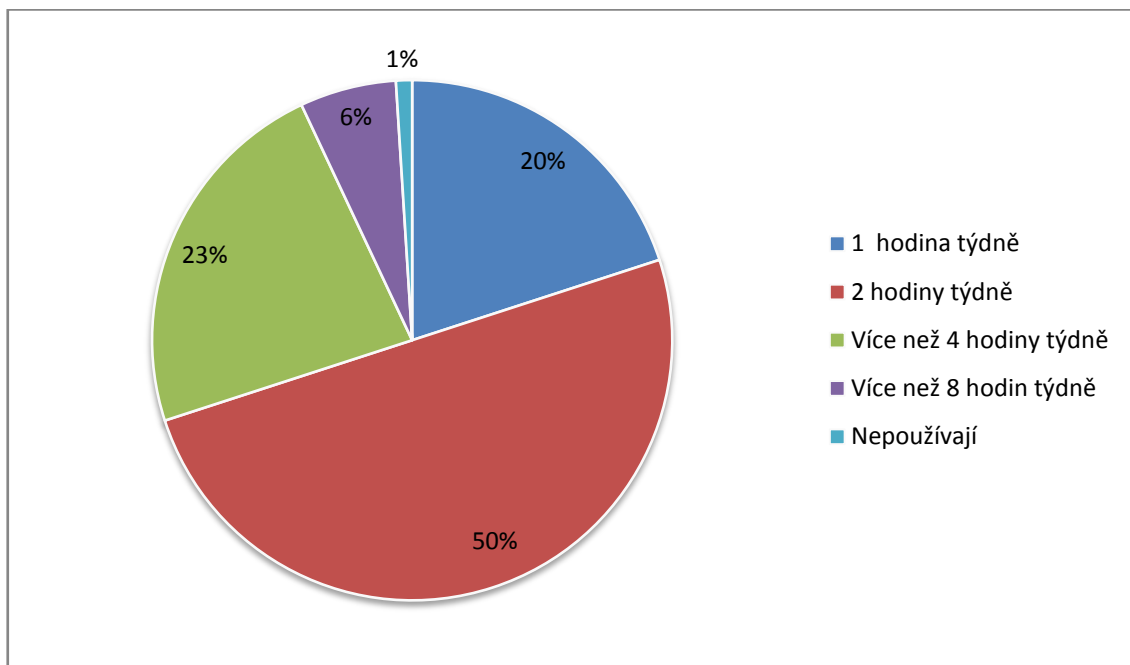
Graf 19: Promítání práce ICT do předškolního vzdělávání

Komentář:

Učitelé mateřských škol v 71 % uvádějí, že se práce s ICT promítá především do myšlení. Dále se dle nich děti učí samostatné práci (59 %), pozornosti (50 %) a také spolupráce s dětmi. Ne všichni však vidí ve využívání ICT pouze pozitiva. V odpovědích je zmiňována zhoršená pozornost, soutěživost nebo malý rozvoj fantazie u dětí.

Graf 20: Využívání ICT dětmi v rodinném prostředí

Komentář:

Výše uvedený graf uvádí výsledky dotazníkového šetření s rodiči předškolních dětí. Polovina rodičů z dotázaných uvedla, že s dětmi využívají různé ICT dvě hodiny týdně, 23 % uvádí více než čtyři hodiny, 20 % povolí dítěti pouze jednu hodinu týdně. Pouhé 1 % ICT nepoužívá.

8.3 Výsledky na základě rozhovorů s učitelkami mateřských škol

Jak už bylo zmíněno, další část výzkumu byla realizována pomocí rozhovorů. Bylo provedeno pět rozhovorů s učitelkami z mateřských škol. Jména všech byla změněna z důvodu anonymity.

První z otázek, kterou jsem komunikačním partnerkám položila, byla, jaký je jejich názor na zavádění ICT do vzdělávání dětí. Paní učitelky (Alena, 15 let praxe; Jana, 8 let praxe a Klára, 9 let praxe) si myslí, že zavádění ICT do mateřských škol je v pořádku. Rozvíjí se smysluplně digitální gramotnost dětí, avšak s určitou měrou využití. Paní učitelka Božena (36 let praxe) zastává názor, že by ICT neměly být denní náplní výuky, má k nim spíše negativní postoj. To může souviset s jejím věkem a délkou praxe. S tímto názorem souhlasí také paní učitelka Lucie (5 let praxe). Proto je do výuky spíše nezařazují a hledají alternativu. Na otázku, zda-li využívají ke své práci ICT, odpověděly tři z pěti participantek, že ICT do vzdělávání dětí zařazují. Pomáhají jim k přípravě činností, nebo jim práci usnadňují při ukázce obrázků. Paní učitelka Božena (36 let praxe) odpověděla: *„Ukazuji pouze obrázky, nebo přehrávám písničky. Nic jiného s ICT neumím, a ve svém věku se učit nic nového ani nechci.“* Poslední paní učitelka jej využívá spíše sporadicky.

Dále mě zajímalo, v čem vidí paní učitelky přínosy ICT ve vzdělávání. Všechny odpověděly, že je vidí převážně jako zpestření denního programu. Děti rády přivítají změnu. Nadále jim zkvalitňují přístup k novým tématům a přinášejí kreativní výuku. Paní učitelka Božena (36 let praxe) ovšem nevidí přínos právě v tom, že si děti samo nainstaluje hru a pak slepě mačká tlačítka. Jsou to spíše negativa.

V další položené otázce jsem se zaměřila na negativní stránky využívání ICT v mateřských školách. Paní učitelka Jana (8 let praxe) a Božena (36 let praxe) je shledávají nejvíce v závislosti při používání. Zastávají názor: *„Všeho s mírou.“* Paní učitelka Lucie (5 let praxe) a Jana (8 let praxe) považují za riziko nevhodný výběr her a také velké množství stráveného času u ICT. Podle paní učitelky Kláry (9 let praxe): *„komunikační technologie vytlačují běžnou komunikaci.“*

Další položenou otázkou jsem chtěla zjistit, při jaké příležitosti paní učitelky práci s ICT zařazují. Všechny z paní učitelek odpověděly stejně, že zařazují práci s ICT

většinou do řízené činnosti. Paní učitelka Lucie (5 let praxe) vede klub předškoláků, a tak tyto činnosti využívá i k odpolednímu programu. Odpovědí paní učitelky Aleny (15 let praxe) také bylo, že když je ráno málo dětí, tak jim pustí program malování a děti si mohou nakreslit obrázek.

Jednou z dále položených otázek bylo, jakou mají paní učitelky organizaci při práci s ICT. Paní učitelka Alena (15 let praxe) při řízené činnosti volí organizaci, že děti sedí na židličkách v půlkruhu. Aby všechny děti měly rozhled. Při plnění úkolů děti střídá, nebo chodí po dvojicích. Snaží se, aby se každý poctivě vystřídal. Paní učitelka Jana nejdříve děti s organizací seznámí. Potom činnost popíše, předvede a děti pak provádí daný úkol s jejím dohledem samy. Paní učitelka Lucie (5 let praxe) při klubu předškoláků volí spíše skupinovou práci, kdy si děti rozdělí ke stolkům a každý z nich dostane jiný úkol. Paní učitelka Lucie (5 let praxe) doplnila, že: *„Nejraději pracuje v menších skupinkách, ale nebrání se ani společnému sledování.“*

Jednou z otázek bylo propojení činností na dané téma. Všechny paní učitelky propojují činnosti, které se hodí ke zvolenému tématu.

Poslední otázka, která mě velice zajímala, zněla *„Jak pracují paní učitelky s vlivem ICT v mateřské škole?“* Paní učitelka Alena (15 let praxe) ICT přímo nezatrácuje, protože ví, že děti je mají doma a pokrok doby nezastavíme. Pro ni je spíše důležité, aby děti práce s ICT někam posouvala a díky ní se něčemu naučily. Paní učitelka Božena (36let praxe) to nechává zcela na rodičích, ať oni sami uznají, jestli je využívání ICT pro děti přínosné. Sama je, jak už jsem zjistila, spíše nevyužívá. S tím se ztotožňuje i paní učitelka Lucie (5 let praxe). Paní učitelky Jana (8 let praxe) se snaží dětem vysvětlit stinné stránky při používání ICT, že si jimi mohou například zkazit zrak. A nabízí jim alternativu v podobě činností, které nejsou zaměřené na ICT. Poslední paní učitelka Klára (9 let praxe) se snaží zdokonalovat pomocí seminářů, nebo vzdělávacích materiálů, protože ví, že pokrok nelze zastavit.

9 Diskuze

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo zjistit, jak využívají informačních technologie děti předškolního věku, a to z pohledu učitelek mateřských škol.

Z výsledků dotazníku vyplynulo, že nejvíce používanou technologií v mateřských školách je notebook a CD přehrávač, který ovšem slouží zejména pro potřebu pedagogů a pro přípravu jejich práce. Nejvíce upřednostňovanou technologií, která je využívána zejména dětmi, je interaktivní tabule. Je vhodná pro individuální práci dětí, kde se samy mohou realizovat a rozvíjet tak díky ní vzdělávání nejen v oblasti ICT. Můžeme ji také využít pro práci skupinovou, kdy děti společně řeší zadaný úkol. Materiály k ní jsou snadno dostupné a učitelé jsou schopni si je vytvořit i své pomoci. Manipulace s touto technologií je snadná a děti o ni jeví velký zájem. Ony ji nevnímají jako součást vzdělávání, ale jako formu hry. Další oblíbenou ICT je Albi tužka, tu lze využít pro práci s dětmi individuálně nebo pro menší skupinu dětí. Dnes je k dostání mnoho materiálů, které k ní můžeme postupně doplňovat. Nejméně používaný je iPad, který dle vyjádření pedagogů není vhodný do mateřských škol. Z pohledů pedagogů se jejich využití promítá především do myšlenkových operací. Nadále se děti díky nim učí individuální práci a samostatnému rozhodování. Negativní stránkou je dle výzkumu zhoršená pozornost, netrpělivost a soutěživost mezi dětmi. Celkové pohled na využití ICT v mateřské škole je spíše pozitivní. Technologie se stále vyvíjí, její pokrok nelze zastavit. Avšak pedagogové si využívání technologií ve školách mohou sami korigovat.

K využívání ICT v mateřských školách je potřeba splnit některé z podmínek. Chceme-li je zařazovat do vzdělávání předškolních dětí, respektive, aby se promítaly do jejich vzdělávání, je třeba se nad tím zamyslet a položit si otázky s tím spojené. Jsou pedagogové nakloněni využívání ICT v práci s předškolními dětmi? S jakými ICT pracují konkrétně děti a jak se jejich využití promítá do předškolního vzdělávání. Na toto nahlíží každý z jiného úhlu pohledu.

Snažila jsem se skrze výzkumné šetření zjistit, jak se staví pedagogové k užívání ICT v mateřských školách. Byla jsem překvapena, že 84 % se k jejich používání spíše přiklání a práci jim ulehčují. Avšak 65 % se nezúčastnilo žádného semináře, který by se tohoto zaměření týkal. Pedagogové práci s ICT zařazují 1–2x týdně. Výsledek,

v porovnání s rodiči, je tak téměř shodný, nejčastější odpovědí na čas dětí strávených využíváním ICT byli taktéž dvě hodiny. Z rozhovoru s učitelkami vyplynulo, že při své práci ICT využívají, ale korigují ji, z hlediska času i míry. Pozitivní stránku našli ve zpestření a doplnění výuky. Ovšem najdou se i negativa. A to například, že si děti mohou vytvořit závislost, nebo se vytrácí běžná komunikace mezi dětmi. Na děti dnes působí mnoho vlivů, které je ovlivňují a lákají je na různé reklamy. Jak pracují paní učitelky s těmito vlivy? Snaží se dětem vysvětlit silné a slabé stránky, které ICT mají. Nadále se vzdělávají, aby se v práci s nimi zdokonalily. Nebo hledají jinou možnost nabídky – činností, a snaží se jim spíše vyhnout. Každá z nich tak zaujímá jiný postoj. Nejdůležitější je ovšem míra užití a hledat takové činnosti, které děti něčemu naučí. Přesto spoutání hra, je dětskou přirozeností.

Závěr

V bakalářské práci jsem se zabývala využíváním informačních technologií u dětí předškolního věku, a to z důvodu aktuálnosti. V životě dětí hrají informační technologie významnou roli. Na základě zjištěných dat jsem dospěla k následujícím závěrům.

Z odpovědí na dotazníky i z řízených rozhovorů pro učitele mateřských škol vyplývá, že většina z nich se přiklání k názoru, seznámit děti předškolního věku s ICT zařízením. S vhodnou mírou užití. Dokonce 84 % respondentů v dotazníku odpovědělo, že jim práci ICT ulehčují, a to i třem z pěti dotázaných učitelek.

Nejčastějším technickým zařízením pro děti v MŠ je interaktivní tabule. Je jednoduchá při manipulaci dětmi i paní učitelkou. Zájem dětí také jeví o Abi tužku. Pro paní učitelky je nejvíce využívanou technologií osobní počítač, nebo notebook. Který slouží především pro jejich potřeby. Nejméně využívanou ICT je Magic box a interaktivní koberec, protože si myslím, že na ně mateřské školy nemají dostatečné finanční prostředky.

Čas, který děti u ICT stráví, musí být přesně vymezen. Doma jej hlídají rodiče, a v mateřské škole si práci řídí paní učitelka. Neměl být tak být utlačován rozvoj pro tvořivost a individualitu každého dítěte. Tím myslím, aby byly vyvážené organizované činnosti. Jako je práce dětí s ICT a dostatečným prostor pro spontánní hru.

Pomocníkem pro učitele mateřských škol v začátcích mohou posloužit semináře nebo školení zaměřené na ICT. Podle dotazníku se ovšem až 64 % učitelů žádného semináře nezúčastnilo. O tyto semináře nemají nejspíš zájem, a myslí si, že vše vědí a to jim k práci s ICT stačí. To podle mého názoru může být úskalím při využívání ICT v mateřské škole. Učitelka není dostatečně informačně gramotná, nezajímá se o didaktické využití ICT pro svou práci nebo pro práci s dětmi. Takže by raději neměla, žádnou z technik využívat.

Touto prací jsem si, uvědomila, že využívání ICT dětmi má své pro i proti. Za dob mého dětství žádné technologie jako je například interaktivní tabule nebyly. Každá třída měla k dispozici CD přehrávač, a to bylo asi tak vše. Uměly jsme si hrát přirozeným dětským způsobem, a na to také ráda vzpomínám. Proto práci s ICT

musíme dnes správně řídit a porozumět jí. Především v narůstající nabídce, která nás obklopuje.

Při psaní této práce jsem dospěla k názoru, že každá generace má svoje a my s tím už nic nenaděláme. Vývoj techniky jde stále rychle kupředu. A využíváním technologií je dobré i pro budoucnost našich dětí. Proto bychom dětem neměli moc bránit s nimi zacházet, vyznat se v nich a umět to s nimi. Jen bychom je měly hlídat, aby u nich nestrávily celé dětství.

Použité zdroje

KNIŽNÍ ZDROJE

ALLEN, K. E., & MAROTZ, L. R. (2005). *Přehled vývoje dítěte: Od prenatalního období do 8 let*. Praha: Portál.

BACUS, A. (2004). *Vaše dítě ve věku od 3 do 6 let*. Vyd. 1. Praha: Portál.

CHAPMAN, G., & PELICANE, A. (2016). *Vztahy v digitálním světě. Návrat domů*.

ČAČKA, O. (2000). *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. 1. vyd. Brno: Doplněk.

ČERNÝ, M. (2015). *Metodik ICT*. Brno: Flow.

DOBROVOLNÝ, B., & ANDRLÍK, K. (1943). *Hokrův technický slovník naučný*. Praha: Josef Hokr.

JOST, F. (2006). *Realita - fikce: říše klamu*. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění.

KALAŠ, I. et al. (2013). *Premeny školy v digitálnom veku*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.

KAUTIEN, S., & kol. (2005). *Use of information and communication technology and prevalence of overweight and obesity among adolescents.*: INTERNATIONAL JOURNAL OF OBESITY.

KRÁTKÁ, J. (2010). *Zkušenostní učení prostřednictvím identifikace s fikčními postavami filmů a seriálů*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.

KROPÁČKOVÁ, J., & UHLÍŘOVÁ, J. (ed.). (2008). *Dítě předškolního věku dříve a dnes: Dítě předškolního věku dnes a dříve*. V Praze: UK PedF.

LANGMEIER, J., & KREJČÍŘOVÁ, D. (2006). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing.

MACHOVÁ, J., & KUBÁTOVÁ, D., a kol. (2009). *Výchova ke zdraví*. 1. vyd. Praha: Grada.

- MAREŠ, J. (2013). *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál.
- MATĚJČEK, Z. (2005). *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte*. Praha: Grada Publishing.
- PRŮCHA, J., & KOŤÁTKOVÁ, S. (2013). *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. 1. vyd. Praha: Portál.
- PŘÍHODA, V. (1971). *Ontogeneze lidské psychiky I: Vývoj člověka do patnácti let*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- REIFOVÁ, I. (2004). *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál.
- SHAPIRO, L. E. (2004). *Emoční inteligence dítěte a její rozvoj*. Praha: Portál.
- SVOBODOVÁ, E., 2010b. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání jako živý dokument*. In: SVOBODOVÁ, E., a kol. *Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program*. 1. vyd. Praha: Portál.
- ŠULOVÁ, L. (2005). *Raný psychický vývoj dítěte*. 1. vyd. Praha: Karolinum.
- VÁGNEROVÁ, M. (2012). *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum.
- VÁGNEROVÁ, M. (2000). *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. 1. vyd. Praha: Portál.
- TOMAN, P. (2011). *Informatika pro koncového uživatele*. Professional Publishing, Praha.
- ZIKL, P., et al. (2011). *Využití ICT u dětí se speciálními potřebami*. Praha: Grada.
- ZOUNEK, J., & ŠEĐOVÁ, K. (2009). *Učitelé a technologie: mezi tradičním a moderním pojetím*. Brno: Paido.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- ČPZP (2009). *Počítačové děti*. Dostupné z <https://www.cpzp.cz/clanek/1597-0-Pocitacove-deti.html>.
- WIKIPEDIE (2001). *Interaktivní tabule*. Dostupné na: https://cs.wikipedia.org/wiki/Interaktivn%C3%AD_tabule

ICT zkratka ve školství (2005-2020). *ABZ.cz: slovník cizích slov*. Dostupné z <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/ict-zkratka-ve-skolstvi>

KUBÍNKOVÁ, N. (2016). *Bez tabletu se vztekají a řvou. Děti závislých na technice přibývá [online]* Dostupné na: <https://pardubice.rozhlas.cz/beztabletu-se-vzteka-ri-rou-deti-zavislych-na-technice-pribyva-6036072>

KUNERTOVÁ, B. (2011) *Jak počítače ovlivňují přirozený vývoj dětí [online]*. Dostupné na: <https://www.novinky.cz/zena/deti/222909-jakpocitace-ovlivnuji-prirozeny-vyvoj-deti.html>

SMOLÍKOVÁ, K., et al., (2006). *Praktický průvodce třídním vzdělávacím programem mateřské školy [online]*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze. [vid. 16. 5. 2014]. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/wpcontent/uploads/2009/12/prakticky-pruvodce.pdf>

RVP. (2006). *Děti se batolí k počítačů*. Dostupné na: <https://spomocnik.rvp.cz/clanek/11903/DETI-SE-BATOLI-K-POCITACUM.htm>

RVP. (2004). *Hodnocení počítačového programu Kidsmart*. Dostupné na: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/126/HODNOCENI-POCITACOVEHOPROGRAMU-KIDSMART.html/>

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Rozhovor s učitelkami, které pracují v mateřské škole

Příloha č. 2 – Dotazník pro učitelky mateřských škol

Rozhovor s učitelkami mateřské školy

- 1) Co si představujete pod pojmem digitální technologie?
- 2) Jaké technologie využíváte při své práci?
- 3) Jaký je Váš názor na zavádění těchto technologií do mateřských škol?
- 4) Které technologie jsou pro Vás nejvíce přínosné pro práci s dětmi?
- 5) V čem vidíte přínosy při práci s nimi?
- 6) Našla byste naopak nějaká rizika při jejich užívání?
- 7) Byla jste na nějakém školení nebo semináři, který se týkal této oblasti?
Popřípadě na jakém?
- 8) Při jaké příležitosti zařazujete tyto aktivity během dne?
- 9) Jaká je organizace dětí při této činnosti?
- 10) Hledáte vždy činnosti zaměřené na konkrétní téma?
- 11) Jak pracujete s vlivem těchto technologií?

Příloha č. 2

Dobrý den, jmenuji se Nikola Dvořáková a studijní obor Učitelství pro mateřské školy na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Prosím Vás o vyplnění dotazníku pro účely bakalářské práce na dané téma. Dotazník je zaměřen na učitelky mateřských škol, které mají předškolní děti a využívají ke své práci informační technologie. Dotazník Vám zabere jen pár minut. Děkuji Vám za vyplnění a spolupráci.

DOTAZNÍK

1. Jaké jste pohlaví.

- a) Žena
- b) Muž

2. Vaše délka pedagogické praxe.

- a) Méně než 1 rok
- b) 1-5 let
- c) 5 – 10 let
- d) 10 – 20 let
- e) Více než 20 let

3. Jaké ICT máte u Vás v mateřské škole k dispozici?

- a) Osobní počítač
- b) Notebook
- c) Tablet
- d) Interaktivní tabule
- e) Interaktivní stůl
- f) iPad
- g) MagicBox (interaktivní koberec)
- h) CD přehrávač
- i) Albi tužka
- j) Nic z toho nemáme.

4. S jakými ICT pracujete konkrétně Vy?

- a) Osobní počítač
- b) Notebook
- c) Tablet
- d) Interaktivní tabule
- e) Interaktivní stůl
- f) iPad
- g) MagicBox (interaktivní koberec)
- h) CD přehrávač
- i) Albi tužka
- j) Nic z toho nemáme

5. Jaké dovednosti nejčastěji rozvíjíte pomocí těchto technologií?

- a) Čtenářská pregramotnost
- b) Grafomotorika
- c) Matematické představy
- d) Zrakové vnímání
- e) Sluchové vnímání
- f) Paměť
- g) Prostorová orientace
- h) Jemná a hrubá motorika
- i) Pozornost
- j) Jiné..

6. Kde čerpáte inspiraci pro práci s ICT?

- a) Z internet
- b) Z časopisů
- c) Od kolegů
- d) Ze seminářů
- e) Sám/sama si vyrábím
- f) Z jiných zdrojů, jakých?

7. Pokud hledáte inspiraci na internetu, čerpáte z..

- a) Pedagogických portálů, jakých?
- b) Portálu rvp.cz
- c) E –kabinetu
- d) Školka hrou
- e) Zakoupené výukové programy
- f) Program Barevné kamínky
- g) Na internetu nehledám
- h) .Jiné,jaké?

8. Absolvoval/la jste nějaké semináře či školení vztahující se k práci s ICT?

- a) Ano
- b) Ne

9. Pokud ano, jaké?

10. Kolikrát týdně využíváte ICT při práci s předškolními dětmi?

- a) Denně
- b) 1 – 2 x týdně
- c) 1 x měsíčně
- d) Méně často
- e) Vůbec
- f) S jinou frekvencí, jakou?

11. Jaké ICT byste v mateřské škole nikdy nepoužívala?

- a) Osobní počítač
- b) Notebook
- c) Tablet
- d) Interaktivní tabule
- e) Interaktivní stůl
- f) iPad
- g) MagicBox (interaktivní koberec)
- h) CD přehrávač
- i) Albi tužka
- j) Jiné

12. Prosím, uveďte důvod, proč nepoužíváte dané technologie?

13. Jaké ICT naopak upřednostňujete?

- a) Osobní počítač
- b) Notebook
- c) Tablet
- d) Interaktivní tabule
- e) Interaktivní stůl
- f) iPad
- g) MagicBox (interaktivní koberec)
- h) CD přehrávač
- i) Albi tužka
- j) Žádné
- k) Jiné

14. Vypište, proč používáte právě tyto. Například.

- a) Snadná manipulace
- b) Jednoduché ovládání dětmi
- c) Dostupnost v MŠ
- d) Zájem ze strany dětí
- e) Byla jsem na tuto technologii proškolená
- f) Pomoc při výuce
- g) Přenosnost zařízení
- h) Jiný důvod, jaký?

16. Ulehčují Vám ICT práci?

- a) Ano
- b) Ne

16. Pokud Vám ji ulehčují, v čem?

17. Je pro Vás příprava těchto činností náročná?

- a) Ano
- b) Ne

18. Pokud ano, v čem je pro Vás příprava náročná?

- a) Časová náročnost
- b) Neumím s technologiemi dobře zacházet
- c) Nevím, kde hledat inspiraci
- d) Není pro mě náročná
- e) Z jiného důvodu, jakého?

19. Jak se dle Vás využívání ICT promítá do předškolního vzdělávání?

- a) Samostatnost dětí
- b) Pozornost
- c) Trpělivost
- d) Spolupráce
- e) Kreativita
- f) Myšlenkové operace
- g) Malá fantazie
- h) Spojitost s realitou
- i) Zhoršená představivost
- j) Jinak, jak?

Otázka pro rodiče dětí předškolního věku

Zde mě zajímalo, jak často využívají předškolní děti informační a komunikační technologie v rodinném prostředí. Poprosila jsem rodiče o spolupráci, aby mi vyplnili jednoduchou otázku a odůvodnila, k čemu odpovědi poslouží. Rozdala jsem rodičům všech dětí ve třídě, ty mi poté odpověď hodili do schránky v mateřské škole. Odpovědi byly zcela anonymní.

- Jak často využívají informační a komunikační technologie Vaše děti?